สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สารนิพนธ์

ของ

นางสุบิน ณ อัมพร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.13028
ส823ส
ร.3

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

บทคัดย่อ

ของ

นางสุบิน ณ อัมพร

15 W.A. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2545

ม 14669

สุบิน ณ อัมพร. (2545). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ตัวแปรที่ศึกษาคือ ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 56 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงตามเขตปฏิบัติการนิเทศที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ ได้แก่โรงเรียนวัดประสิทธิเวช จำนวน 13 คน โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ จำนวน 16 คน โรงเรียนวัดโพธิ์แทน จำนวน 14 คน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง จำนวน 7 คน และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติเอฟ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผลโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผลโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

STATE AND PROBLEMS OF CHILD-CENTERED LEARNING OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE OFFICE OF NAKHONNAYOK PROVINCE PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

MRS. SUBIN NA-UMPORN

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree in Educational Administration

at Srinakharinwirot University

March 2002

Subin Na-umporn. (2002). *State And Problems Of Child – Centered Learning Of Elementary School Teachers Under The Office Of Nakhonnayok Province Primary Education*. Master Project, M.Ed. (Educational Administration) Bangkok : Graduate Shool. Srinakharinwirot University. Advisor : Lect. Supeepun Phatanapanit.

This study aimed to investigate state and problems of child – centered Learning of elementary school teachers under the office of Nakhonnayok Province Primary Education. The variables concluded teaching experience, Supervision of child – centered Learning, and training experience of child – centered Learning.

The subjects consisted of 56 elementary school teachers from 5 schools of the Office of Amphoe Ongkarak Primary Education, under the Office of Nakhonnayok Province Primary Education in 2001 academic year through Specified random sampling. They included 13 teachers from Wat Prasithiwet School, 16 teachers from Wat Cheaw-O-sot community school, 14 teachers From Wat Poh-tan school, 7 teachers from Wat Santithamratbamrung school, And 6 teachers from Ban Pakklong 31 school. The instrument used for collecting Data was rating-scale questionnaire concerning performing state and problems of child – centered Learning. Then data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, F-test and One-Way Analysis of Variance.

The results revealed that :

1. State of Child – centered Learning on teaching preparation, teaching, And Evaluation of teachers from Wat Prasithiwet school, Wat Cheaw-O-sot community School, Wat Poh-tan school, Wat Santithamratbamrung school, and Ban Pakklong 31 school were at a moderate level as a whole and in each level

2. Problems of Child – centered Learning on teaching preparation, teaching, and Evaluation of teachers from Wat Prasithiwet school, Wat Cheaw-O-sot community School, Wat Poh-tan school, Wat Santithamratbamrung school, and Ban Pakklong 31 school were at a moderate level as a whole and in each level

3. There was no significant difference on state of Child – centered Learning among teachers from Wat Prasithiwet school, Wat Cheaw-O-sot community school, Wat Poh-tan school, Wat Santithamratbamrung school, and Ban Pakklong 31 school with different teaching experience, supervision of Child – centered Learning, and training experience of Child – centered Learning , as a whole and in each level.

4. There was no significant difference on problems of Child – centered Learning among teachers from Wat Prasithiwet school, Wat Cheaw-O-sot community school, Wat Poh-tan school, Wat Santithamratbamrung school, and Ban Pakklong 31 school with different teaching experience, supervision of Child – centered Learning, and training experience of Child – centered Learning, as a whole and in each level.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานิธิ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล)

วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ และอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานิธิ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดร.มารศรี สุธานิธิ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายไพฑูรย์ พรหมวิเชียร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก นายสมชาย พุ่มพิมล ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก นางธีระนุช รอดแก้ว ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข แบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ดร.สุวิทย์ มูลคำ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่ท่านได้กรุณามอบหนังสือทางวิชาการสำหรับการค้นคว้าในครั้งนี้ และขอขอบคุณนายพุทธฉัตร พูนเพิ่มสุขสมบัติ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ นางกลอยสุข เมืองคำ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษา รวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นผลทำให้การจัดเก็บข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณ นายธวัชชัย ณ อัมพร สามีที่ได้กรุณาแนะนำในการแปลภาษาอังกฤษ และให้การสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องสักการะบูชาพระคุณคุณพ่อปิ่น และคุณแม่พันธ์ วงศ์เพม และครูอาจารย์ที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาด้วยดี

สุบิน ณ อัมพร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1.	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	5
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	5
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า	9
	สมมุติฐานในการวิจัย	11
2.	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	การจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก	12
	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	17
	บทบาทของโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและผู้เรียนในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL)	36
	เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	48
	การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	54
	ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
	งานวิจัยภายในประเทศ	59
	งานวิจัยต่างประเทศ	63

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
3.	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	66
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	67
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
	การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
	สัญญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5.	สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	96
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	96
	สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	97
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	99
	อภิปรายผล.....	102
	ข้อเสนอแนะ.....	106
	บรรณานุกรม.....	109
	ภาคผนวก.....	115
	ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	116
	ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	125
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	136

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนประถมศึกษา..... 67
2. จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (N = 56)..... 73
3. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้าน (N = 56)..... 74
4. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ (N = 56)..... 75
5. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสอน โดยรวมและรายข้อ (N = 56)..... 77
6. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ (N = 56)..... 80
7. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 โดยรวมและรายด้าน (N = 56)..... 82
8. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ (N = 56)..... 83
9. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสอน โดยรวมและรายข้อ (N = 56)..... 85

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง **หน้า**

10. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ (N = 56)..... 88

11. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน 90

12. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามการได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 91

13. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 92

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง หน้า

14. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน..... 93

15. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง..... 94

16. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง..... 95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

กรอบความคิดในการวิจัย..... 9

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารไร้พรหมแดน ทุกคนมีโอกาสรับรู้ข่าวสารข้อมูลได้เท่าเทียมกัน เป็นยุคที่การเรียนรู้สามารถทำได้โดยคอมพิวเตอร์ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องดำเนินไปให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ผู้เรียนสามารถแสวงหา และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การศึกษายุคใหม่จึงต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารได้ และสามารถนำข้อมูลข่าวสารนั้นมาพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้

จากเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ "การพัฒนาคนโดยคนและเพื่อคน" ซึ่งได้กำหนดให้เป็นแนวทางของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540 - 2544 ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญคือ มุ่งให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน การเรียนการสอนมุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีพื้นความรู้ ความสามารถและทักษะพื้นฐานที่ดี เข้มแข็งพอที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัยและมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และมุ่งพัฒนาครูให้ครูมีศักยภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ (พวงรัตน์ เกษรแพทย์. 2544 : 206, 217 - 218) และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 22 ยังได้บัญญัติไว้อีกว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 8 – 9, 21 – 22) นอกจากนี้แล้ว

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ และมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทาง ด้านร่างกาย และจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างสงบสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 1) นอกจากนั้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังกล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 4)

การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าวจะต้องใช้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ กระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้าและสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้อย่างมีกระบวนการ ได้ผลงานที่ดี และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (อภิญญา เหมระ. 2544 : 86) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบบซิปปา (CIPPA) คือ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การเรียนรู้กระบวนการ และการนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ทิศนา แขมมณี. 2542 : 14 – 15) และสุพล วังสินธ์ (2542 : 33) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน

ผู้เรียนจะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้ดีเพียงใดนั้น กระบวนการสำคัญที่สุดก็คือ กระบวนการเรียนการสอน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้ให้บริการความรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าจัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องเต็มใจช่วยเหลือผู้เรียน เป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 3 – 4) และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 ในมาตรา 24 สรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นฝึกทักษะกระบวนการคิด

การฝึกปฏิบัติจริง บูรณาการความรู้คู่คุณธรรม จัดบรรยากาศให้เหมาะสม ประสานความร่วมมือกับชุมชน

สภาพปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ยังมุ่งเน้นการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมในชุมชนและสังคม ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากสภาพจริงหรือจากการปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 4) และครูยังยึดการสอนโดยเป็นผู้ให้ความรู้แต่เพียงฝ่ายเดียว วิธีการสอนของครูเน้นการสอนแบบบอกเล่า บรรยาย เน้นการท่องจำเป็นหลัก เน้นการเรียนในห้องเรียน นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ไม่มีความสุขในการเรียน และการจัดกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีลักษณะ "มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้" ไม่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 47) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนคือการนั่งฟัง จดบันทึก ซึ่งการสอนจะให้คนมีคุณภาพนั้นครูจะต้องเป็นผู้จัดเตรียมสื่อ กิจกรรม แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มาก เน้นกระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่ม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่ได้สรุปไว้ว่า ครูผู้สอนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน สอนโดยไม่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. 2544 : 31) และจากการนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครูที่ผ่านมา ครูยังสอนโดยเน้นตำราเป็นหลัก ยึดเนื้อหาวิชาการมากเกินไป ไม่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แหล่งเรียนรู้ไม่หลากหลาย

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น จึงจำเป็นจะต้องมีครูผู้สอนที่รู้และเข้าใจถึงบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนสามารถรู้และเข้าใจถึงบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ จึงมีความสนใจและประสงค์ที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ว่าสภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติอยู่ในระดับใด และในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประสบปัญหาอะไรบ้าง เพื่อทราบปัญหา และหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศ และประสบการณ์ในการอบรม

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศ และประสบการณ์ในการอบรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางและเป็นข้อมูลแก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก และผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. **ขอบเขตของเนื้อหา**

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยศึกษา 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านเตรียมการสอน

1.2 ด้านการสอน

1.3 ด้านการประเมินผล

2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544
จำนวน 39 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 414 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544
จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 56 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง ตามเขตปฏิบัติการนิเทศที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ ได้แก่ โรงเรียนวัดประสิทธิเวช จำนวน 13 คน โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ จำนวน 16 คน โรงเรียนวัดโพธิ์แทน จำนวน 14 คน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง จำนวน 7 คน และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 จำนวน 6 คน

3. **ตัวแปรที่ศึกษา**

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ ดังนี้

3.1.1 ประสบการณ์ในการสอน

3.1.1.1 น้อย (ต่ำกว่า 20 ปี)

3.1.1.2 ปานกลาง (20 – 25 ปี)

3.1.1.3 มาก (ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป)

3.1.2 การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3.1.2.1 ไม่เคยได้รับการนิเทศ

3.1.2.2 เคยได้รับการนิเทศ 1 ครั้ง

3.1.2.3 เคยได้รับการนิเทศตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

3.1.3 ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3.1.3.1 ไม่เคยเข้ารับการอบรม

3.1.3.2 เคยเข้ารับการอบรม 1 ครั้ง

3.1.3.3 เคยเข้ารับการอบรมตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ใน 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านเตรียมการสอน

3.2.2 ด้านการสอน

3.2.3 ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง สภาวะที่เป็นจริง ในการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนจากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเองและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล หรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีด้วยกัน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านเตรียมการสอน หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย วางแผนการสอนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน เตรียมข้อมูลและติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ จัดห้องเรียน และสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

1.2 ด้านการสอน หมายถึง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ดูแล อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียน บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนตามความจำเป็น ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้ที่หลากหลาย มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจ ได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.3 ด้านการประเมินผล หมายถึง การเก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติ และจากแฟ้มสะสมผลงาน ประเมินผลโดยครู ผู้เรียน และเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ใช้กระบวนการที่หลากหลาย มีขั้นตอนและมีระบบ

2. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง จำนวนปีที่ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่รับราชการจนถึงปัจจุบัน ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดจากค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการสอนของครู โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 น้อย หมายถึง จำนวนปีที่ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่รับราชการจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลาต่ำกว่า 20 ปี

2.2 ปานกลาง หมายถึง จำนวนปีที่ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่รับราชการจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 20 – 25 ปี

2.3 มาก หมายถึง จำนวนปีที่ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่รับราชการจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลาตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป

3. การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ให้การสนับสนุน ให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือครู ในการปรับปรุงการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ดียิ่งขึ้น ด้วยวิธีการ ซึ่งได้แก่ การจัดประชุมปฏิบัติการ ให้ความรู้ และเพิ่มทักษะในการสร้างหรือใช้เครื่องมือบางอย่าง การพาครูไปศึกษาดูงาน หรือการพาไปชมนิทรรศการ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

3.1 ไม่เคยได้รับการนิเทศ หมายถึง การที่ครูปฏิบัติการสอนไม่เคยได้รับการสนับสนุน การให้บริการ และการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

3.2 เคยได้รับการนิเทศ 1 ครั้ง หมายถึง การที่ครูปฏิบัติการสอนเคยได้รับการสนับสนุน การให้บริการ และการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 1 ครั้ง

3.3 เคยได้รับการนิเทศตั้งแต่ 2 ครั้ง หมายถึง การที่ครูปฏิบัติการสอนเคยได้รับการสนับสนุน การให้บริการ และการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไป

4. ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา เข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ อันมีผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 ไม่เคยเข้ารับการอบรม หมายถึง การที่ครูปฏิบัติการสอนไม่เคยเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

4.2 เคยเข้ารับการอบรม 1 ครั้ง หมายถึง การที่ครูปฏิบัติการสอนเคยเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 1 ครั้ง

4.3 เคยเข้ารับการอบรมตั้งแต่ 2 ครั้ง หมายถึง การที่ครูปฏิบัติการสอนเคยเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไป

5. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง เหตุขัดข้องหรือสภาวะที่เป็นอุปสรรค ที่เป็นเหตุให้การปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

6. ครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544

7. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ หมายถึง โรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31

กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยอาศัยกรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ศึกษาจากแนวคิดของ ทิศนา แขมมณี (2542 : 23 - 25) และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 13 – 16) ซึ่งได้กำหนดบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านเตรียมการสอน

1.2 ด้านการสอน

1.3 ด้านการประเมินผล

2. การศึกษาตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดดังต่อไปนี้

2.1 ประสบการณ์ในการสอน ศึกษาจากงานวิจัยของ อภิญญา เหมระ (2544 : 73) พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาธุรกิจมากกว่า 10 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านมากกว่าครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี และ 5 – 10 ปี

2.2 การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ศึกษาจากแนวคิดของ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543 : 11) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นการทำงานร่วมกับครู เพื่อให้ครูได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่ดีและเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพของนักเรียนดีขึ้นด้วย

2.3 ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ศึกษาจากงานวิจัยของ อภิญญา เหมระ (2544 : 74) พบว่า ครูธุรกิจที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้านน้อยกว่าครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ

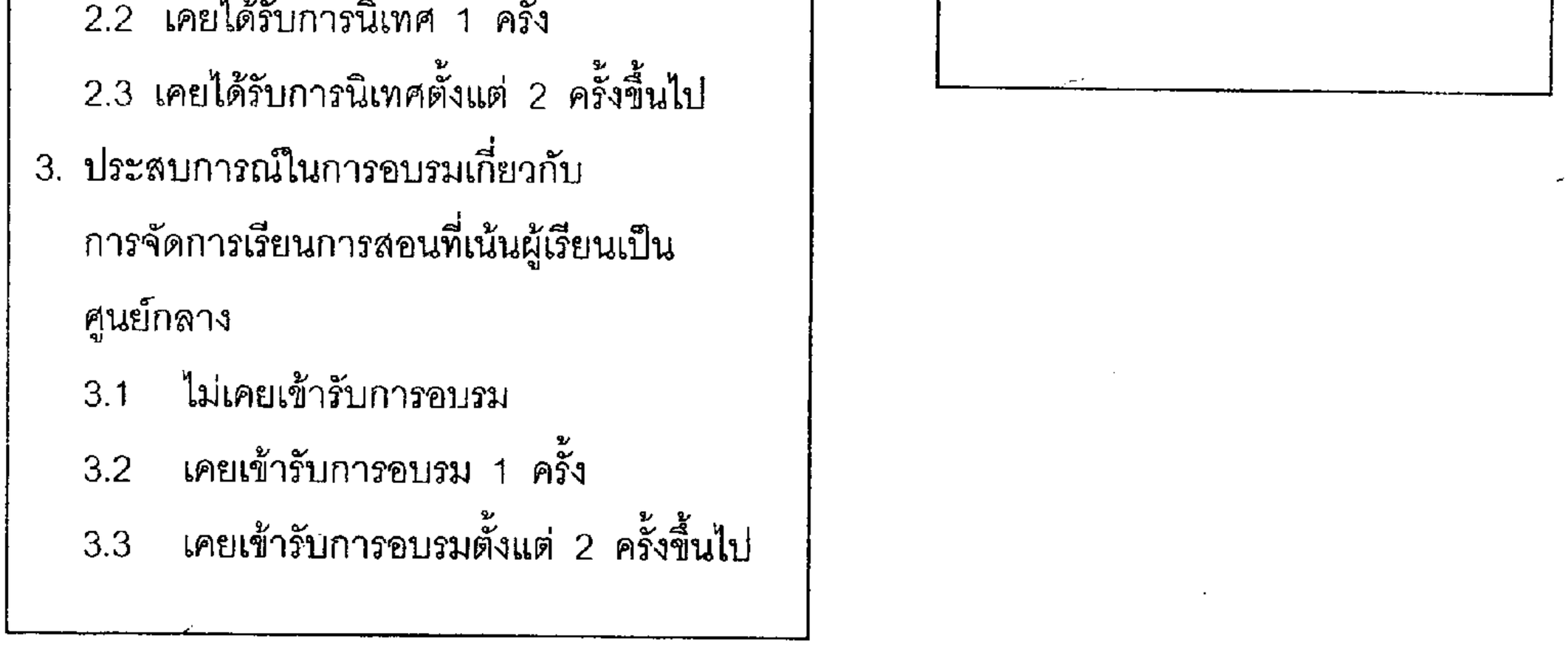

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แตกต่างกัน

2. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แตกต่างกัน

3. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ลำดับหัวข้อในการนำเสนอดังนี้

1. การจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
   - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
   - 2.2 ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
   - 2.3 แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
   - 2.4 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
   - 2.5 ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. บทบาทของครูและผู้เรียนในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL)
4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5. การวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
6. ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 7.1 งานวิจัยภายในประเทศ
   - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จังหวัดนครนายก สำนักงานภาคกลางเขต 8 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2541 : 1 – 11) ได้กล่าวถึงจังหวัดนครนายกว่า เป็นจังหวัดในภาคกลาง สันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวาราวดี มีหลักฐานแนวกำแพงดินและสันคู อยู่ที่ตำบลดงละคร แต่ชื่อ "นครนายก" นั้นปรากฏหลักฐานในสมัยอยุธยา เป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก ในสมัยพระเจ้าอู่ทอง ในปี พ.ศ. 2437 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองโดยแบ่งเป็นมณฑล นครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนเมื่อ พ.ศ. 2445 ทรงเลิกธรรมเนียม

การมีเจ้าครองเมืองและให้มีตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทนและในช่วง พ.ศ.2486 – 2489 นครนายกได้โอนไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดอิสระ

จังหวัดนครนายกเดิมชื่อบ้านนา เล่ากันว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา ดินแดนของนครนายกเป็นป่ารกชัฏเป็นที่ดอนทำนาหรือทำการเพาะปลูกอะไรไม่ค่อยได้ผล มีไข้ป่าชุกชุมผู้คนจึงพากันอพยพไปอยู่ที่อื่นจนกลายเป็นเมืองร้าง ต่อมาพระมหากษัตริย์ทรงทราบความเดือดร้อนของชาวเมืองจึงโปรดให้ยกเลิกภาษีค่านาเพื่อจูงใจให้ชาวเมืองอยู่ที่เดิม ทำให้มีผู้คนอพยพมาอยู่เพิ่มมากขึ้นจนเป็นชุมชนใหญ่และเรียกเมืองนี้กันติดปากว่าเมืองนา-ยก ภายหลังกลายเป็นนครนายกจนทุกวันนี้

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบอยู่ในหุบเขาตอนเหนือและตะวันออกเป็นเนินสูงและป่าเขาติดต่อกับเขาดงพญาเย็น ส่วนทางตอนกลางและตอนใต้เป็นที่ราบลุ่ม ภูเขาที่สำคัญคือ เขาใหญ่ เขาเขียว เขาชะโงกและเขานางรอง เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและเกิดน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง นครนายกมีพื้นที่ 2,122 ตารางกิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือจดจังหวัดสระบุรีและนครราชสีมา ทิศใต้จดจังหวัดฉะเชิงเทรา ทิศตะวันออกจดจังหวัดปราจีนบุรี ทิศตะวันตกจดจังหวัดปทุมธานี แบ่งการปกครองออกเป็น 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์ และอำเภอปากพลี มีประชากรรวม 243,275 คน เป็นชาย 120,274 คน หญิง 123,001 คน (สำรวจเมื่อธันวาคม 2541)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ตั้งอยู่ที่ถนนนครนายก – รังสิต ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก (โดยมีนายสุวิทย์ มูลคำ เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก) รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาโดยหน่วยงานในสังกัด ซึ่งประกอบด้วย 4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีโรงเรียนในสังกัด รวมทั้งสิ้น 150 โรงเรียน ประกอบด้วยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครนายก จำนวน 54 โรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา จำนวน 38 โรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพลี จำนวน 19 โรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ จำนวน 39 โรงเรียน มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 2,000 คน มีภารกิจในการจัดการศึกษาปฐมวัย (3 – 5 ปี) การศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีนักเรียนรับผิดชอบทั้งสิ้น 29,868 คน แยกเป็น ระดับปฐมวัย 7,819 คน ระดับประถมศึกษา 19,493 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2,556 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. 2544 : 26, 33)

การจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ในปีการศึกษา 2544 เป็นต้นไป สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีแนวดำเนินการจัดการศึกษา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. 2544 : 1 - 7) ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2545 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จะเป็นองค์กรในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และมาตรฐาน โดยระดมทรัพยากร สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาความเป็นเลิศ ในด้านความรู้คู่คุณธรรม นำสู่สากล

นโยบาย

1. ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา (4 – 5 ขวบ) โดยร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้เด็กก่อนประถมศึกษา ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่วนเด็กกลุ่มอายุ 3 ขวบ ในปีการศึกษา 2544 จะถ่ายโอนให้องค์กรท้องถิ่นดำเนินการ โดยจะให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และอื่น ๆ ต่อไป

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กอายุย่างเข้าปีที่ 7 ถึงย่างเข้าปีที่ 16 มีโอกาสได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ให้ความสำคัญกับเด็กด้อยโอกาสทุกประเภท และส่งเสริมสนับสนุนเด็กผู้มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

4. เร่งรัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะในระดับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

5. ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล การกระจายอำนาจสู่การปฏิบัติ โดยสร้างความเข้มแข็ง ให้โรงเรียนและชุมชนขยายเครือข่ายสหวิทยาเขตมหามงคล พัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนรู้

6. สนับสนุนให้มีการดูแล ปกป้อง คุ้มครองนักเรียน ตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ เพื่อให้ปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ปณิธาณ

"พัฒนาคนสู่งาน พัฒนาวิชาการสู่การเรียนรู้ มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา"

การพัฒนาคนสู่งาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ได้กำหนดจุดเน้นไว้โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบวิชาชีพนำเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพที่แท้จริง รวมทั้งมีการสืบสานประเพณีวัฒนธรรม ศาสนา ศิลปะ ค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและวิทยากรสมัยใหม่

2. พัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดหน้าที่หลัก ตามมาตรา 4 โดยครูทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ให้บริการผู้สนับสนุนการศึกษา ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษา บุคลากรทุกคนต้องพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยอาศัยการวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบจัดกระทำในด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิต ศึกษาปัญหาและพัฒนางานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยหลักการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขอย่างครบวงจร

3. จัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) หมายถึง บุคลากรทุกคนจะต้องมีการรวบรวมผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานรับผิดชอบที่แสดงให้เห็นความสามารถในกระบวนการ (Process) และตัวอย่างที่เป็นผลผลิต (Product) อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้ในการประกอบการประเมินพัฒนางาน พัฒนาตน และพัฒนาวิชาชีพได้

4. การพัฒนาผลงานทางวิชาการ หมายถึง การแก้ปัญหาหรือการพัฒนางานตามภารกิจโดยการทำวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดจุดพัฒนา เลือกสร้างนวัตกรรม นำไปใช้กับลักษณะงานของตนเอง ประเมินและรายงานอย่างเป็นระบบ ผลงานทางวิชาการเป็นที่ปรากฏต่อวิชาชีพ ผู้ร่วมงาน สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา

พัฒนาวิชาการสู่การเรียนรู้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนางานวิชาการไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

2. จัดการเรียนรู้โดยบูรณาการ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย ความหลากหลาย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือความคิดและจิตใจ ของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมา ตามที่ผู้เรียนกระทำ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานหรือกิจกรรมของนักเรียน การจัดทำแฟ้มสะสมงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานของผู้เรียน

4. จัดแหล่งการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจัดหาแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน ทั้งแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคลและสถานที่รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. สร้างหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการจัดทำหลักสูตรจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ ท้องถิ่น/ชุมชน ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

6. สอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ครูควรสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านพฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึกนึกคิดที่ดี เช่น มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ประหยัด มีวินัย และมีความรับผิดชอบ เป็นต้น

7. จัดการเรียนรู้โดยโครงงาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

8. วิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

9. จัดกิจกรรมค่ายวิชาการ เป็นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งฝึกการทำงานเป็นทีม ฝึกระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

นอกจากกิจกรรมทั้ง 9 อย่างนี้แล้ว นักเรียนต้องได้เรียนรู้และใช้คอมพิวเตอร์ ได้

มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาการศึกษาเพื่อไปสู่มาตรฐาน ดังนี้

1. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ หน่วยงานจัดทำข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีรายละเอียดขั้นตอนตามสภาพและความต้องการของแต่ละหน่วยงานมีการเก็บข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล จนได้สารสนเทศ มีการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงข้อมูลและพัฒนาระบบสารสนเทศให้ถูกต้องอย่างเป็นปัจจุบันและเหมาะสมอยู่เสมอ

2. จัดทำธรรมนูญโรงเรียน โรงเรียนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน โดยมีการตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบของธรรมนูญโรงเรียนอย่างครบถ้วน มีการทำแผนสู่การปฏิบัติควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

3. จัดทำแผนปฏิบัติการ หน่วยงานมีแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ นโยบาย วิสัยทัศน์ และปณิธาณของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

4. ประเมินมาตรฐานโรงเรียน โรงเรียนได้รับการประเมินโดยบุคคลภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ตามมาตรฐานโรงเรียนที่กำหนด

5. ประเมินมาตรฐานบุคลากร ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อพัฒนาสู่มืออาชีพ

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก นั้น ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองของครู ผู้บริหาร ให้เป็นครูมืออาชีพ และยังต้องพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เช่น จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.1 ~~การจัด~~การเรียน~~การสอน~~ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.1 ความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สรุปไว้ดังต่อไปนี้

ธนู ฤทธิกุล (2542 : 42) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้น สร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2542 : 35) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉงเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นวิธีการที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 4) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้เต็มที่

สุดารัตน์ ไผ่พงศาวงศ์ (2543 : 14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองหรือจากกลุ่มเพื่อน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 79) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนเรียนรู้ กระตุ้น ท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ชนาธิป พรกุล. (2544 : 3) กล่าวว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง ผู้เรียนเป็นคนสำคัญที่สุด ในการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด

ศิริชัย กาญจนวาสี (รจนา รัตนานิคม. 2544 : 11 – 12 ; อ้างอิงมาจาก ศิริชัย กาญจวาสี. 2543 : 6) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมของผู้เรียนด้วยการยึดผู้เรียนเป็นแกนกลางของการพัฒนาความเจริญงอกงาม สร้างการมีส่วนร่วมรู้ ร่วมคิด

ร่วมกระทำ โดยผู้สอนทำหน้าที่วางแผนจัดกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับศักยภาพความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

แบรนส์ และ กินนิส (อภิญญา เหมระ. 2544 : 19 ; อ้างอิงจาก Brandes and Ginnis. 1988 : 163. *A Guide to Student – Centred Learning*) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน

ดีร์สคอลล์ (อภิญญา เหมระ. 2544 : 19 ; อ้างอิงจาก Driscoll. 1994 : 78. *Psychology of Learning for Instruction Needham Iteights.*) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการเรียนการสอนที่ผู้อื่นออกแบบให้เท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนและวิธีการที่ความต้องการเหล่านั้นจะสัมฤทธิ์ผลด้วย

แลง (อภิญญา เหมระ. 2544 : 19 ; อ้างอิงจาก Lang. 1995 : 148. *Teaching Stategies and Methods for Student Centred Instruction.*) และคนอื่น ๆ ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน ด้วยวิธีการของแต่ละบุคคลที่อาจแตกต่างกันไป เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

แกรนท์ และ พิโชสกี (Grant and Piechowski. 1999 : 4 – 12) กล่าวว่า "จากการทดสอบถึงตัวบทแห่งทฤษฎีในเรื่องพรสวรรค์ของการศึกษาของเด็กและเมื่อได้ผ่านการพิจารณาแล้วว่าคุณค่าของการศึกษาที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้เด็กเป็นศูนย์กลาง โดยทฤษฎีดังกล่าวนี้จะสนับสนุนให้เข้าใจถึงพรสวรรค์ของเด็กอย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตามยังมีทฤษฎีอีกมากมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับความสำเร็จของการศึกษา จนมองข้ามถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้นภายในชีวิตของตัวเรารวมทั้งความรู้สึก อารมณ์ที่เด็กควรจะมี"

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น จะให้ความสำคัญที่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เน้นการมีส่วนร่วม มีการทำงานที่เป็นระบบและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

2.2 ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่ง สมาน อัศวภูมิ ได้รวบรวมไว้ดังนี้ (สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์. 2543 : 27 – 31 อ้างอิงจาก สมาน อัศวภูมิ. 2539 : 1 – 5. *เอกสารประกอบการนิเทศการศึกษา*)

2.2.1 ปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) ปรัชญาสาขานี้จัดอยู่ในกลุ่มปรัชญาการศึกษากลุ่มเสรีนิยม (Liberal View) เป็นกลุ่มปรัชญาที่มีแนวคิดไม่ยึดติดกับเนื้อหาที่ตายตัว ไม่ยึดแบบแผนแน่นอน การศึกษาควรคำนึงถึงความรู้ใหม่ ๆ ประสบการณ์ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงของสังคม ยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนระบบสารสนเทศต่าง ๆ ดังนั้นปรัชญาการศึกษากลุ่มเสรีนิยมจะเป็นปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของการศึกษาไทยมากที่สุด ปรัชญาในกลุ่มนี้มี 2 สาขาใหญ่ ๆ คือ พิพัฒนนิยม (Progressivism) และปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษาตามปรัชญาพิพัฒนนิยมมองว่าการศึกษาจะต้องให้การศึกษาทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ อาชีพ และสติปัญญาควบคู่กันไป ความสนใจ ความถนัด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะพิเศษของผู้เรียนควรได้รับความสนใจและได้รับการส่งเสริมให้มากที่สุด สิ่งที่เรียนที่สอนควรเป็นประโยชน์ สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียนให้มากที่สุด ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสังคม เพื่อผู้เรียนจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจะต้องรู้จักและแก้ปัญหาได้

องค์ประกอบของการศึกษา

1. หลักสูตร เน้นสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะการมีชีวิตอย่างมีความสุขและสมบูรณ์ในปัจจุบันและอนาคต มาตรฐานความดีของสังคม ก็จะต้องได้รับการทดสอบและปรับปรุงเปลี่ยนไปตามประสบการณ์การศึกษาจึงต้องส่งเสริมความสนใจของแต่ละบุคคลและเป็นประชาธิปไตย ประสบการณ์ และความสนใจของคนก็จะเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ พิพัฒนนิยมจึงเน้นที่ประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับสังคมและเด็กได้มีส่วนร่วมโดยตรงในประสบการณ์นั้น หลักสูตรในแนวนี้จึงเรียกว่าเป็นหลักสูตร Child Centered Curriculum หรือ Activity Centered Curriculum เนื้อหาเป็นส่วนประกอบของหลักสูตรที่ทำให้เข้าใจตัวเอง สังคม และประเมิน ประสบการณ์ของตนเองได้ดีขึ้น

2. ครู ครูในปรัชญานี้ทำหน้าที่คือ การเตรียม การแนะนำ และการให้คำปรึกษาเป็นหลักสำคัญ ครูควรจะเป็นผู้รู้ แต่ไม่ควรไปกำหนดหรือกะเกณฑ์ (Dictate) ให้เด็กทำตามอย่างหรือควรเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ เข้าใจ และเห็นจริงด้วยตนเอง บทบาทที่สำคัญของครู คือ ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้น หนุน ลักษณะของครูตามปรัชญานี้จะต้องมีบุคลิกที่ดี เห็นอกเห็นใจ และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก รู้จักดัดแปลงและปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน และกิจกรรมในห้องเรียน ครูจะต้องมีความรับผิดชอบ จะต้องดูแลความเรียบร้อย

3. ผู้เรียน ปรัชญาสาขานี้ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียนมาก เพราะถือว่าการเรียนรู้นั้นจะเกิดได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและการมีส่วนร่วมที่จะเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่ตนเองสนใจได้มากขึ้น แต่เป็นการทำงานร่วมกัน (Participation) เพื่อให้การเรียนการสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน เหมาะสมตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียนมากขึ้น

กระบวนการศึกษา

1. กระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนควรมีบทบาทด้วยตนเองให้มากที่สุด การเรียนควรเป็นเรื่องของการกระทำ (Doing) มากกว่าการรู้ (Knowing) เด็กจะต้องกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่าคอยแต่รับ ครูจะเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จักที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองและของสังคม กระบวนการเรียนการสอนแบ่งเป็นข้อ ๆ คือ

1.1 การเรียนการสอนเน้นที่ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

1.2 การเรียนการสอนควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน

1.3 ครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.4 เด็กควรได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่ศึกษา

1.5 เด็กควรได้รับประสบการณ์ที่น่าสนใจ ชักจูงใจ เช่น การใช้ภาพยนต์ สไลด์ วีดิทัศน์ เชิญวิทยากร คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

1.6 ผู้เรียนควรได้รับความช่วยเหลือให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้

1.7 ผู้เรียนควรได้รู้จักการวางโครงการ ดำเนินโครงการ วิเคราะห์ และประเมินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.8 ส่งเสริมประชาธิปไตยและความร่วมมือกันในการเรียนการสอน

ห 14690

2. กระบวนการบริหาร การบริหารตามปรัชญาสาขาพิพัฒนนิยมถือหลักเดียวกันกับการเรียนการสอน คือการร่วมมือกัน (Participation and shared authority) โรงเรียนจะมีคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายมาร่วมกันปรึกษาวางนโยบายและตัดสินปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ครูทุกคนจะมีส่วนในการแก้ปัญหาและประเมินผลของกิจกรรมในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ โดยผ่านคณะกรรมการหรือผ่านสายงานของตน ผู้ปกครองจะได้รับเชิญให้มามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะในเรื่องของนโยบายและการประเมินผลการทำงานของโรงเรียนเป็นหลักสำคัญ การบริหารในแนวนี้จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนเงินมากในขณะเดียวกันก็จะต้องใช้ครูมาก เพราะจำนวนผู้เรียนแต่ละชั้นไม่ควรจะมากเกินไป

3. บทบาทของโรงเรียนต่อชุมชน จากความเชื่อของดิวอี้ ซึ่งเป็นผู้นำทางปรัชญญาสาขานี้ การศึกษาเป็นวิธีการหลักในการปฏิรูป (Reform) โรงเรียนก็จะมีโอกาสสร้างนักเรียนในลักษณะใหม่ (New Individual) ที่มีสติปัญญา มีความพร้อม มีความรู้จักและเข้าใจสังคมดีพอที่จะออกไปปรับปรุงและพัฒนาสังคมได้

~~2.2.2~~ 1.2.2 **ปรัชญาปฏิรูปนิยม** (Reconstructionim)

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุง พัฒนา

องค์ประกอบของการศึกษา

1. หลักสูตร ปรัชญานี้จะเน้นเรื่องสังคมเป็นหลัก หลักสูตรจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ และปัญหาสังคมที่ผู้เรียนเผชิญอยู่แล้ว นำมาสัมพันธ์กับสภาพของสังคมที่คาดไว้ในอนาคต

2. ครู ครูในปรัชญานี้ จะต้องเป็นนักบุกเบิก เป็นนักแก้ปัญหา สนใจและใฝ่รู้ในเรื่องของสังคมและปัญหาสังคมอย่างกว้างขวางและเอาจริงเอาจัง ในขณะเดียวกันก็จะต้องสนใจในวิชาการควบคู่กันไป ครูจะต้องเป็นผู้คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นได้ ในขณะเดียวกันก็แนะนำให้ผู้เรียนศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องของสังคมรอบตัวได้ ลักษณะสำคัญของครูในปรัชญานี้อีกประการหนึ่งก็คือมีความเป็นประชาธิปไตยครูไม่ใช่ผู้รู้คนเดียว ไม่ใช่ผู้ชี้ทางแต่เพียงคนเดียว แต่ควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันคิดพิจารณาเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ และจะต้องเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

3. ผู้เรียน ผู้เรียนในปรัชญากลุ่มนี้แตกต่างไปจากปรัชญาพิพัฒนนิยมอยู่มาก ตรงที่จะเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นตัวเองน้อยลง แต่เห็นประโยชน์ของสังคมมากขึ้น เด็กจะได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักในคุณค่าของสังคม เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายในการ

แก้ปัญหาของสังคมในอนาคต ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำความเข้าใจ และแก้ปัญหาของสังคมในแนวทางของประชาธิปไตย

กระบวนการศึกษา

1. กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนของปรัชญาสาขานี้เป็นการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง การเรียนการสอนจะมีบรรยากาศที่เป็นอิสระ มีการอภิปราย และการแสดงความคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องปัญหาสังคม พร้อมทั้งหาข้อเสนอแนะ และหาแนวทางในการปฏิรูปสังคม การสอนใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method), วิธีการแบบโครงการ (Project Method), วิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving Method)

2. บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำในการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมใหม่ โรงเรียนจึงมีหน้าที่ให้การฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน จัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะร่วมวางแผนให้กับสังคมใหม่ ฉะนั้น ถ้าโรงเรียนต้องการให้สังคมในอนาคตเป็นอย่างไร ก็ต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ฝึกฝนผู้เรียนให้มีคุณสมบัติที่ต้องการนั้นอย่างจริงจัง

~~2.2.3~~ 1.1.3 ปรัชญาอัตถิภาวะนิยม (Existentialism)

ปรัชญาการศึกษานี้ เห็นว่าในสภาวะของโลกปัจจุบันนี้ มีสรรพสิ่งหรือทางเลือกมากมายเกินความสามารถที่มนุษย์เราจะเรียนรู้ จะศึกษา และจะมีประสบการณ์ได้ทั่วถึง ฉะนั้น มนุษย์เราควรจะมีสิทธิหรือโอกาสที่จะเลือกเรียนหรือศึกษาสรรพสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของตัวเองมากกว่าที่จะให้ใครมาป้อนหรือมอบให้

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

เป้าหมายของการศึกษา คือการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้คนมีความรับผิดชอบซึ่งสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเปิดโอกาสหรือยอมให้ผู้เรียนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเป็นผู้เลือกเอง

องค์ประกอบของการศึกษา

1. หลักสูตร ปรัชญานี้มุ่งเน้นการเข้าใจตนเอง การเลือก และการตัดสินใจเอง หลักสูตรจึงไม่เป็นสิ่งตายตัว หรือถูกกำหนดโดยผู้มีอำนาจ แต่จะจัดวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน อย่างเสรีไม่มีวิชาบังคับ ถือว่าทุกวิชามีความสำคัญเท่ากัน เพราะเชื่อว่าวิชาต่าง ๆ เป็นเพียงเครื่องมือให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเป็นตัวของตัวเองเท่านั้น ดังนั้น หลักสูตรจะเป็นเนื้อหาสาระที่ประกอบด้วยทุกวิชาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

2. ครู ครูเป็นเพียงผู้กระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้ คอยให้กำลังใจ ยั่วยุให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองไม่ใช่ผู้ออกคำสั่ง ครูจะต้องเป็นผู้เคารพในเสรีภาพ และศักดิ์ศรีของผู้เรียน และครูจะต้องมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง

3. ผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกสิ่งที่จะเรียน เลือกแนวทางในการพัฒนาตนเอง และเลือกแนวทางจริยธรรมที่ควรประพฤติด้วยตนเอง แต่ผู้เรียนจะต้องยอมรับ และรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือกและทำ

กระบวนการศึกษา

1. กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนจะไม่กำหนดเป็นระเบียบแบบแผนที่แน่นอนเพราะยึดหลักให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้จักตนเอง เลือกวิธีที่เหมาะสมกับตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น โดยใช้คำถามนำไปสู่เป้าหมายที่ผู้เรียนแต่ละบุคคลต้องการเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ขึ้นภายในไปสู่ภายนอก (Learn form the inside – out) จากการรับรู้ภายในนี้เอง จะช่วยให้ผู้เรียนแสดงออกต่อสิ่งภายนอก ได้ว่าตนมีความรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งที่ตนเรียนรู้

2. บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนจะมุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองจึงต้องสร้างบรรยากาศ และจัดสิ่งแวดล้อมทั้งใน และนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนพอใจ โรงเรียนจะไม่สร้างและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกแนวทางในการปฏิบัติตนเอง

2.2.4 **ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์** (Buddhistic Philosophy of Education)

เป็นปรัชญาที่อาศัยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาในการอธิบายเรื่องของชีวิต โลก และปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง ล้วนมีปัญหา ไม่มีตัวตน และไม่มีอะไรที่ยั่งยืนโดยเปลี่ยนแปลง จะมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากปรัชญาการศึกษาที่นำเสนอทั้ง 4 สาขานี้ สรุปได้ว่า ทุกปรัชญาจะเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้อิสระแก่ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามต้องการ ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติได้ด้วยตนเองและเน้นการมีส่วนร่วม หลักสูตรยืดหยุ่นได้ ครูเป็นเพียงผู้เตรียมการ คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาที่ดี

1.3

~~2.3~~ แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2541 : 1 – 7) ได้สรุปไว้ดังนี้

1.3.1

~~2.3.~~1 บทบาทการศึกษาในกระแสโลกาภิวัตน์ การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา "คน" อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคม ให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา

1.3.2

~~2.3.2~~ เป้าหมายของการจัดการศึกษาในสังคมยุคใหม่ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาอันจะนำสังคมไปสู่ความสำเร็จในอนาคต การพัฒนาสังคมให้มีคุณลักษณะที่ต้องการนั้น จะต้องกำหนดเป้าหมายก่อนว่าจะให้สังคมยุคใหม่มีคุณลักษณะอย่างไร

1.3.2.1

~~2.3.2.1~~ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ คนทุกคน องค์กรทุกองค์กร จะต้องเรียนรู้ตลอดเวลาให้ทันกับโลกแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนสถาบันทางศาสนา ชุมชน ครอบครัว และสื่อมวลชน จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา แต่โดยรวมตลอดชีวิตของคน และโดยส่วนรวมของชาติ ระบบการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้คนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self – learning) และทุกองค์กรมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้เสมอ (Learning Organization)

1.3.2.2

2.3.2.2 เป็นสังคมที่ก้าวหน้าและร่วมมือกับสังคมโลก โลกปัจจุบันเปิดกว้างเป็นยุคโลกไร้พรหมแดน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา จะต้องพัฒนาตนให้รู้เท่าทันและปรับตัวเองให้ทันยุคทันโลก และให้สอดคล้องกับความเป็นไทย

1.3.2.3

~~2.3.2.3~~ เป็นสังคมของคนดี สังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งฝึกให้คนคิดเป็นแล้วยังต้องมุ่งให้คนเป็นคนดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีความรู้ มีศักยภาพเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและมีคุณธรรมครบถ้วนตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.3.3

~~2.3.3~~ คุณลักษณะของประชากรไทยในยุคโลกาภิวัตน์

1.3.3.1

~~2.3.3.1~~ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.3.3.2

2.3.3.2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและริเริ่มสร้างสรรค์

2.3.3.3 มีความสามารถที่จะรับ ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

2.3.3.4 มีความสามารถในการแก้ปัญหาและเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ

2.3.3.5 รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ

2.3.3.6 ตระหนักในการมีส่วนร่วมที่จะรักษาวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การปกครองระบบประชาธิปไตยและคุณธรรมตามหลักศาสนา

2.3.4 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา "ผู้เรียน" ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่

ทิศนา แขมมณี (2542 : 14 – 15) ได้กล่าวถึง แนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL) ดังนี้

Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

Physical Participation หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้เนื้อหา สาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มี

แต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ เท่ากับเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านแล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัด

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2542 : 13 – 14) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดประสบการณ์โดยมีกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการคิดค้น สร้าง และสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2544 : 6 – 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์ส (Rogers) กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. มนุษย์โดยพื้นฐานมีเหตุผล มีความพร้อมที่จะปรับตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีแนวโน้มจะพัฒนาตนเอง สามารถมองสิ่งต่าง ๆ จากความเป็นจริง อารมณ์ต่าง ๆ ความรู้สึกเกิดจากความคับข้องใจเพราะมนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. มนุษย์มีพื้นฐานที่มีการกระทำที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณค่า มีการคิด ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง นำตนเองได้ นอกจากนี้มนุษย์เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้

3. มนุษย์ต้องการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้มีความสมบูรณ์ โดยจะดูได้โดยการที่มีการปรับตัว พึ่งตัวเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง รวมถึงแรงจูงใจใคร่รู้ใคร่เรียน โดยมนุษย์จะผลักดันให้ทำกิจกรรมที่พึงพอใจ

4. มนุษย์มีโลกส่วนตัว มีประสบการณ์เป็นส่วนตัว โดยอาศัยความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ส่วนตัว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจะบันทึกไว้ในส่วนจิตใจ 2 ส่วน คือ ส่วนที่สามารถสำนึกรู้ได้ (Consciousness) และอีกส่วนเป็นส่วนที่ไม่สามารถสำนึกหรือไร้สำนึก (Unconsciousness) ส่วนที่สามารถสำนึกรู้ได้ และไร้สำนัก รวมเรียกว่าสนามประสบการณ์ ในส่วนที่เป็นความคิดในจิตสำนึกทำให้มนุษย์เกิดการปรับตัวได้ ดังนั้นคนที่ปรับตัวไม่ได้ทำให้เกิดพฤติกรรมไม่ดีเกิดขึ้นหรือเกิดการปกป้องตนเอง

5. มนุษย์มีความสามารถจะเปลี่ยนแปลงตนเอง สามารถจัดการและควบคุมตนเองถ้ามนุษย์อยู่ในสถานการณ์ที่เหมาะสม

ชนาธิป พรกุล (2544 : 3 – 4) ได้สรุปแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดตามแนวทฤษฎีพุทธินิยม (Cognitive theories) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสมอง เกิดจากกระบวนการกระทำกับข้อมูล มีการบันทึกข้อมูลและดึงข้อมูลออกมาใช้ วิธีเรียนรู้มีผลต่อการจำ การลืม และการถ่ายโอน (Transfer) ความรู้ แรงจูงใจระหว่างการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการชี้นำความสนใจมีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดข้อมูล และส่งผลโดยตรงต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ปัจจุบันแนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายว่ามีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวคิดนี้มีความเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้งอกงามขึ้นได้เรื่อย ๆ โดยอาศัยการพัฒนาโครงสร้างความรู้ภายในบุคคลและการรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว โครงสร้างของความรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่
2. ความรู้ใหม่ ที่ผู้เรียนได้รับเป็นข้อมูล ความรู้ความรู้สึกและประสบการณ์
3. กระบวนการทางสติปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองที่ผู้เรียนใช้ทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงปรับความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน

ดังนั้นศ์รูที่จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องบอกความรู้เนื้อหาสาระอีกต่อไป

นอกจากนี้แล้ว สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์ (2543 : 31 – 33) ยังได้สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

แนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรม (Behaviorism or S.R. Associationism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และการเรียนจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองการแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง

นักทฤษฎีคนสำคัญซึ่งผลงานของเขามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาที่จะกล่าวถึงในที่นี้คือ เบอร์ฟัส เฟรดเดอริค สกินเนอร์ (Burphus Frederic Skinner) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้ช่วยสร้างเครื่องช่วยสอน เป็นผู้ใช้คำว่า Operant Conditioning โดย สกินเนอร์ (Skinner) เห็นว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่ค่อยมี

ประสิทธิภาพ ครูมักสนใจแต่ผลการเรียนโดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ผลการเรียนประสบผล บทเรียนสำเร็จรูป จึงน่าเป็นบทเรียนที่ดีในการเรียนการสอน เพราะสามารถทำงานได้ทันท่วงที ทั้งนักเรียนสามารถทำงานได้ตามลำพัง รู้สึกเป็นอิสระ รู้จักการพึ่งตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

แนวความคิดของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

นักจิตวิทยากลุ่มนี้สนใจเกี่ยวกับความคิดและการรับรู้ของคน พวกเขาเห็นว่าคนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้น การที่เด็กมีโอกาสเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนจะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นเป็นผู้บอกให้ นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ เจอโรมี เอส บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) ซึ่งให้ความสนใจมากเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบ Discovery โดยนำลักษณะธรรมชาติของคนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเน้นการใช้ "โครงสร้าง (Structure)" เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถหากฎเกณฑ์หรือคำตอบที่ต้องการได้ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรหยิบยกปัญหาให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งอาจจะเน้นการค้นคว้าตามลำพังหรืออภิปรายกลุ่ม การใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแก้ปัญหานั้น เด็กไม่เพียงแต่จะได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่จะเป็นการช่วยให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการเรียนรู้ทำให้เขากลายเป็นนักแก้ปรัชญาต่อไปในอนาคต

แนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักจิตวิทยากลุ่มนี้จะคำนึงถึงความเป็นคนของคน และมองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (Good – active) มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มนี้เสนอแนะว่า ควรให้เด็กมีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านไป พร้อม ๆ กัน คือ ด้านความรู้ (cognitive) ด้านอารมณ์ความรู้สึก (affective) และด้านทักษะ (psychomotor) ครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลมีความชื่นชมหรือมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

นักจิตวิทยามนุษยนิยมได้ให้ความสำคัญของหลักการและวิธีสอน (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2536 : 270) ไว้ดังนี้

1. นักเรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การให้นักเรียนเป็นผู้กระทำ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งการเรียนรู้ และพัฒนาเต็มที่ตามศักยภาพของตน

2. บรรยากาศของห้องเรียนจะต้องอบอุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างครู – นักเรียน และระหว่างนักเรียน – นักเรียน จะต้องเต็มไปด้วยความรักและไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นบรรยากาศที่สร้างความพอใจให้แก่ทุกคน

3. จัดบรรยากาศห้องเรียนให้ส่งเสริมความรู้อยากเห็น และเลือกวิธีการที่เรียนรู้การค้นพบเอง

4. ส่งเสริมและฝึกหัดให้นักเรียนประเมินผลของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักจิตวิทยาคนสำคัญ ในกลุ่มนี้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ อับบราฮัม เอช. มาสโล (Abraham H. Maslow) ผู้เสนอแนวความคิดใหม่ที่เรียกว่า Third Force Psychology ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า "ถ้าให้อิสระภาพแก่เด็ก เด็กจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูควรได้รับการกระตุ้น ให้มีความไว้วางใจในตัวเด็ก และควรเปิดโอกาสและช่วยให้เด็กได้เจริญเติบโตต่อไป มิใช่ใช้วิธีควบคุมและจัดการชีวิตของเด็กทั้งหมด หรือว่าเข้าไปยุ่งเกี่ยว และพยายามปรับปรุงพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ"

จากแนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรหมแดนหรือยุคโลกาภาวัตน์ ให้ความสำคัญกับผู้เรียน จัดตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

~~2.4~~ 1.4 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สมาน อัศวภูมิ และคณะ (2539 : 12 – 13) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ว่า

1. การเรียนรู้ทั้งมวลมีความหมายกับผู้เรียน สิ่งที่จะมีความหมายกับผู้เรียนโดยทั่วไปแล้วสิ่งนั้นจะต้องมีความสำคัญ และมีความเกี่ยวข้องกับตัวเขาหรือการดำรงชีวิตของเขาทางใดทางหนึ่ง และทำให้เขาแตกต่างไปจากที่เขาไม่มีสิ่งนั้น ดังนั้น กิจกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง และเข้าใจสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง

2. การเรียนรู้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะบุคคล การที่ผู้เรียนจะได้ครอบครองทรัพย์สินทางปัญญา เขาต้องฝึกฝนด้วยตนเอง ดังนั้นการเรียนด้วยการกระทำ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา

3. การเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง การจัดการศึกษาโดยทั่วไปเป็นกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และเตรียมตัวเพื่ออนาคตซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ยัง

ไม่เกิดขึ้น ดังนั้นสิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนรู้น่าจะเป็นสิ่งที่สามารถใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้จึงเป็นการเตรียมผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิต

4. การเรียนรู้ควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นประสบการณ์เดิม จุดอ่อน จุดแข็ง ของผู้เรียนแต่ละคน จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าโรงเรียนต้องจัดหลักสูตรให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล แต่โรงเรียนควรใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้เขาได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของเขา เพื่อให้เขามีแบบฉบับและลีลาเฉพาะเป็นของตนเองต่อไป

5. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนมุมมองต่อผู้เรียนจากการเป็นผู้รับและครูเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเองในฐานะบุคคล และมีเอกสิทธิ์ในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการรู้แจ้งเห็นจริง "ความเป็นตัวของตนเอง" และ "ความมีเสรีภาพในการเรียนรู้" ตามข้อตกลงของสังคมซึ่งหมายความว่าไม่ทำอะไรตามใจทุกอย่าง แต่ต้องเป็นไปตามกติกาเหมือนกับการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ทุกคนมีเสรีภาพมีสิทธิ แต่ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่อยู่ร่วมกันตามกติกาของสังคม การเรียนการสอนตามแนวความคิดนี้ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย

6. การจัดการเรียนการสอนควรเป็นบูรณาการ และการพัฒนาการในตัวผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องขององค์ความรู้ต่าง ๆ และความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมและบริบทการเรียนรู้ควรเป็นไปเพื่อการจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง และการพัฒนาทัศนคติของผู้เรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

7. ผลสำเร็จในการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ สถานศึกษาที่สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการบูรณาการความรู้ และทักษะใหม่ ๆ ให้เป็นส่วนหนึ่งของตัวเขาโดยให้เขาเป็นคนเก่ง และคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพที่สุจริต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 3 – 4) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ครูมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน

การเรียนรู้ และให้บริการด้านความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ "สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาริเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในหลาย ๆ ด้าน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

6. ผู้เรียนได้พัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้หลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

7. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการความรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้เรียน เป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543 : 128 – 129) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน บทบาทครูเป็นผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะรับผิดชอบในการเลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จะประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ "สิ่งที่จะสอนและวิธีที่จะสอน"

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมกิจกรรมรวมทั้งมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจหากได้ประเมินความสำเร็จของตนเองและได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครูในสิ่งที่เป็นพฤติกรรมด้านดี เช่น การมีส่วนร่วมกับเพื่อน การทำงานประสบผลสำเร็จ การมีความรับผิดชอบต่องาน การรู้จักแบ่งปันและความพยายามเชิงสร้างสรรค์

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน โดยที่สมาชิกในกลุ่มจะมีสัมพันธภาพที่เท่าเทียมกัน แม้ว่าจะมีสมาชิกบางคนมีบทบาทมากกว่าคนอื่น ๆ ในการให้ความช่วยเหลือเนื่องจากมีประสบการณ์และความรู้ที่มากกว่าคนอื่นก็ตาม

5. ครูเป็นผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน สามารถจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งในด้านความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติและการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได้

6. ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม โดยผู้เรียนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเอง กลายเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเอง ควบคุมตนเองได้และปฏิบัติตนเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเปิดเผยตนเองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด และอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาเนื้อหาด้านความรู้ ความคิดรวมถึงการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

จากหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนของตนครูเป็นผู้สนับสนุนแหล่งความรู้ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีสัมพันธภาพอันดีต่อกัน ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือผู้เรียนโดยไม่มีเงื่อนไข

2.5 ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน 9 ข้อ และตัวบ่งชี้การสอนของครู 10 ข้อ (ทิศนา แขมมณี. 2542 : 28) ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. นักเรียนฝึกหัดอ่านหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
6. นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
8. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน
9. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้าจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

✓ 4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกหัด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้

8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

9. ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะของครูที่สามารถสอนแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child – Centered Learning)

ลักษณะของครูที่สามารถสอนแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 39) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. มีใจรักเด็ก รักการสอน รักอาชีพครู อยากพัฒนาคน

2. มีใจกว้าง ยอมรับความเห็นของเด็ก

3. ไวต่อความรู้สึก ต่อความคิดของเด็ก

4. มีวิธีการสอนหลากหลาย สามารถสอนโดยการใช้สื่อ กิจกรรม การทดลอง การบรรยาย การเคลื่อนไหว ฯลฯ ที่ตอบสนองกับลีลาการเรียนรู้ของเด็ก

5. สนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น

6. มีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบอย่างดี

7. มีบุคลิกดี มนุษยสัมพันธ์ดี

8. มีลักษณะเป็นผู้ประสานจัดการ สนับสนุน ให้กำลังใจผู้เรียน มองเห็นความแตกต่างของผู้เรียน เป็นนักสังเกต

9. มีความสามารถในการวัดและประเมินผลทั้งในด้านวิชาการ สังคม อารมณ์ ในหลากหลายรูปแบบ เช่น สามารถสร้างแบบประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างง่าย ๆ การใช้ข้อมูลหลายด้านมาประกอบการประเมินผลหรือการสำรวจความคิดเห็น ความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

10. มีความเข้าใจในการจัดหลักสูตรที่จะตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาเป็นรายบุคคล

11. มีมาตรฐานคุณภาพทางจรรยาบรรณอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียนและผู้ร่วมงาน

จากตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พอจะสรุปได้ว่านักเรียนต้องรับผิดชอบในการทำงานด้วยตนเอง ประเมินตนเองตลอดจนค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง โดยที่ครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ เป็นผู้เตรียมแหล่งความรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนและส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์และรู้จักการทำงานเป็นทีม

3. บทบาทของโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและผู้เรียนในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL)

บทบาทของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

โรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงควรคำนึงถึงแนวคิดในการจัดการศึกษา (สุรางค์ เจริญสุข. 2541 : 4 – 5) ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาคือชีวิต เป็นการเรียนรู้ของเด็กหรือผู้เรียนเพื่อให้สามารถเข้าใจปัญหาชีวิตและสังคม และหาแนวทางปรับตัวให้เข้ากับภาวะที่เป็นจริงในปัจจุบัน

2. เด็กควรได้เรียนในสิ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสนใจของเขา เพราะธรรมชาติของเด็กนั้นย่อมต้องการเรียนในสิ่งที่ตัวเองสนใจ หรือสิ่งที่เห็นว่าจะช่วยแก้ปัญหาของเขาได้ และในขณะเดียวกันโดยธรรมชาติเด็กก็จะต่อต้านกับสิ่งที่ถูกบังคับให้เรียน

3. การเรียนโดยวิธีแก้ปัญหาย่อมจะมีความสำคัญกว่าการเรียนโดยวิธีท่องจำเนื้อหาวิธีการเรียนรู้ที่ยัดเยียดความรู้ที่เป็นนามธรรมเข้าไปในความทรงจำของเด็ก ไม่สามารถทำให้เด็กแก้ปัญหาที่ประสบได้ ประสบการณ์และวิธีแก้ปัญหาจึงเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญ

4. ครูไม่ใช่เป็นผู้บงการหรือออกคำสั่ง แต่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำและคำปรึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ เด็กมีโอกาสกำหนดว่าตนเองต้องการอะไร มีแผนการในการเรียนอย่างไร ต้องการประสบความสำเร็จในด้านใด ครูจึงต้องคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำโดยนำความรู้และประสบการณ์ของตนมาใช้เป็นประโยชน์ในการให้คำแนะนำ

5. โรงเรียนควรจะส่งเสริมให้เด็กเกิดความร่วมมือ ไม่ใช่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน ตามธรรมชาติมนุษย์จะอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะหรือที่เรียกว่า "สังคม" และความพอใจสูงสุดของ

มนุษย์นั้นจะเกิดจากการที่ได้มีความสัมพันธ์และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่เหมาะสมกว่าการแข่งขัน

6. วิถีทางแบบประชาธิปไตยน่าจะส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์กันอย่างเสรีในทางความคิดและบุคลิกภาพ ในโรงเรียนในห้องเรียนน่าจะได้อบรมบ่มเพาะ ปลูกฝังวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมประชาธิปไตย ซึ่งอาจจะกระทำโดยจัดบรรยากาศ บริการหรือกิจกรรมให้นักเรียนเคารพสิทธิของผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผล มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มหรือได้มีบทบาทเป็นผู้นำ/ผู้ตาม

สรุปได้ว่าโรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนต้องเน้นการปฏิบัติจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เน้นการทำงานเป็นทีมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารการศึกษาของทุกหน่วยงาน ทุกระดับ ถือว่าเป็นผู้กุมบังเหียนแห่งความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องเข้าใจถึงหัวใจของการเรียนของเด็ก โดยอาจมีแนวปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 42) ดังนี้คือ

1. วางนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

2. วางแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ให้สอดคล้องกับหลักนโยบายที่วางไว้ เช่น บทบาทใหม่ของสถานศึกษา บทบาทของครู วิธีดำเนินการ ฯลฯ

3. สร้างกลไกในการจัดระบบการเรียนรู้ที่ครบวงจร ทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู แนวทางการจัดหลักสูตรใหม่ ระบบการวัดและประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน

4. วางระบบมาตรฐานการจัดการศึกษา ทักษะพื้นฐานสำคัญที่เด็กต้องเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานในระดับที่เป็นที่ยอมรับของระบบการศึกษา

5. วางระบบการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งสิ่งที่เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญและสิ่งที่เป็นความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน ทั้งจากภายนอกและภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ลักษณะของผู้บริหารที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child – Centered Learning)

ผู้บริหารนับว่ามีบทบาทสำคัญในการนิเทศตามงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 3) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ว่า ต้องมีวิสัยทัศน์ ซื่อตรง เที่ยงตรง ยุติธรรม เห็นคุณค่าของครู เชื่อในศักยภาพของครู ประพฤติดี มีคุณธรรม รับฟังความเห็นของผู้ร่วมงาน โดยมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างความคิดที่มีเหตุผล เสียสละ มีภาวะผู้นำให้ขวัญและกำลังใจ ติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นได้ทั้งผู้บริหารและเพื่อนคู่คิดของครูทุกคนในโรงเรียน สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นในวิชาชีพ ต่อเพื่อนร่วมงานและชุมชน

จะเห็นได้ว่าผู้บริหารก็มีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนครูผู้สอนให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ประสบผลสำเร็จและได้ด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารจะต้องมีการนิเทศงานกำกับ ติดตาม สนับสนุน ส่งเสริม และให้ขวัญ กำลังใจแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ

บทบาทของครูและผู้เรียน

เมื่อการจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับผู้เรียน บทบาทหน้าที่ของครูและผู้เรียนจึงเปลี่ยนไป โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

บังอร อนุเมธางกูร (2541 : 35) กล่าวถึงบทบาทของครูในการใช้การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะต้องมีบทบาทเปลี่ยนไป ดังนี้

1. ครูจะต้องเป็นผู้เตรียมสถานการณ์จัดสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

2. หาแหล่งเรียนรู้ในการชี้แนะ ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3. ครูต้องพยายามจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความกระตือในการเรียน เช่น จัดป้ายนิเทศ มุมสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

4. การสอนของครูต้องเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการ ได้แก่ ขั้นตระหนัก ขั้นสังเกตข้อมูล ขั้นปฏิบัติตาม ขั้นฝึกหัดทบทวน ขั้นวิเคราะห์ และขั้นนำไปใช้

5. ครูต้องติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรมนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอน

ทิศนา แขมมณี (2542 : 23 – 25) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. **ด้านเตรียมการสอน**

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ

1.2 ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.3 วางแผนการสอน

1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน

1.3.3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามหลักซิปปา หรืออื่น ๆ

1.3.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.4 จัดเตรียม

1.4.1 สื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน

1.4.2 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1.4.3 ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือโสตทัศน์ วัสดุต่าง ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.4.4 เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้

1.4.5 ห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ ในลักษณะใหม่

2. **ด้านการสอน**

บทบาทของครูในด้านการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

2.3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.3 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่

2.3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

2.3.5 ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น

2.3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น

2.3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.3.8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูลเนื้อหา ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

3. **ด้านการประเมินผล**

ในด้านการประเมินผล ครูต้องมีบทบาทและยึดหลักการประเมินผลดังต่อไปนี้

3.1 เก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน

3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 13 – 16) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการสอน** ประกอบด้วย

1.1 เตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อม สำหรับบทบาทของผู้บริการด้านความรู้ที่จะต้องให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ดังนั้นครูจะต้องมีภาระหนักเตรียมตนเองด้วยด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทำลองปฏิบัติมาก ๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบรวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 เตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้สามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่าง ๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อหนังสืออุปกรณ์หรือสื่อต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียน หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้งคือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนด

ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่กำหนดไว้ได้ ในการจัดทำแผนการสอน ครูต้องเตรียมการในสิ่งต่อไปนี้

1.3.1 เตรียมกิจกรรมการเรียน ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้ และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้เขาได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

1.3.2 เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนแล้ว ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูตรงนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.3.3 เตรียมวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ โดยการเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. **ขั้นดำเนินการ** ครูผู้สอนต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะต่อไปนี้

✓ 2.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน รวมทั้งจดจำได้นาน

2.2 ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มโดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นและจะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

2.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้ามาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังนี้

2.3.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

2.3.2 มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เป็นประเด็นที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.3.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.3.4 ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน เกี่ยวข้องกับชีวิตประสบการณ์และความเป็นจริงของผู้เรียน

2.4 เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการ

2.5 เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

3. **ขั้นประเมินผล** ครูผู้สอนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติ และจากแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ยังได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 30 – 33, 40) ไว้ดังนี้

1. ผู้สอนต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนวิธีคิด ความเชื่อ เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ มีวิธีการที่แตกต่างกันและใช้เวลาไม่เท่ากันที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเองให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ

2. ผู้สอนมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากประสบการณ์

การเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเติบโตตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ซึ่งการเรียนรู้แนวใหม่เชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นไปได้เรื่อย ๆ โดยอาศัยโครงสร้างความรู้ภายในของตนเองกับการเรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียน ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้เรียน 2 ประการคือ สิทธิของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้หน้าที่การเรียนรู้

4. เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ที่มาจากผู้เรียนจะมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ไม่ใช่คุณภาพของการจำแต่เป็นศักยภาพของความใส่ใจและแรงผลักดันของแต่ละบุคคล อารมณ์พื้นฐานของผู้เรียนจะพัฒนาไปสู่คุณธรรมและจริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ได้แก่

4.1 กระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน

4.2 ให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลใหม่ โดยการแสวงหา รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อมูลโดยใช้ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ

4.4 ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้ด้วยตนเองและแสดงออกถึงสิ่งที่ค้นพบด้วยวิธีการต่าง ๆ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จภายใต้การแนะนำช่วยเหลือจากผู้สอน ผู้เรียนจะทำกิจกรรมเพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ตนเองสนใจ บทบาทผู้สอนได้แก่ คอยสังเกต สนับสนุน สร้างบรรยากาศทางสังคมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนสมาชิกของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนได้รับความหมายและประโยชน์ของการเรียนรู้อันเป็นพื้นฐานการพัฒนาความสมารถทางความคิด

5. พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เนื่องจากธรรมชาติของผู้เรียนมีศักยภาพที่หลากหลายและซับซ้อน การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเต็มที่และกลมกลืน กิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนทุก ๆ คน และทุก ๆ ด้าน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามความต้องการ ความสนใจ และความพร้อม การออบแบบกิจกรรมจะต้องเหมาะกับผู้เรียน เช่น การทำโครงงาน การทำงานเป็นกลุ่ม โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายหรือความต้องการความสนใจของผู้เรียน ความรู้เดิมของผู้เรียนและสาระที่จะเรียนรู้ใหม่ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำโดย

5.1 ให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ และแนวคิดหลัก

5.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดตามสิ่งที่น่าสนใจ ข้อมูลใหม่เพื่อเชื่อมโยงกับแนวคิดหลัก ทำการวิเคราะห์ สรุป และจัดระเบียบความรู้ใหม่

5.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลที่สำคัญ ๆ และทันสมัย ความรู้ใหม่มักจะเกิดขึ้นได้จากการสังเคราะห์และเชื่อมโยงในการฝึกกระบวนการคิดแบบวิเคราะห์สัมพันธ์กันอันจะนำไปสู่การคิดสร้างสรรค์

5.4 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง และให้มีการแลกเปลี่ยนทั้งความคิดเห็น วิธีการแก้ปัญหา จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

5.5 ให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เป็นสิ่งที่จะต้องปรับปรุงอยู่เสมอและไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวสำหรับการดำเนินการ

6. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นโครงสร้างแบบเปิดมีความยืดหยุ่นหลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิด ทักษะกระบวนการ ทักษะการจัดการ และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งทักษะเหล่านี้จะหลอมรวมเป็นทักษะชีวิตของผู้เรียนต่อไป

7. การประเมินในขณะมีการเรียนการสอน เป็นการประเมินที่เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งเป็นการประเมินที่ทำไม่ได้ง่าย ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจกระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องขณะที่มีการประเมิน วิธีการประเมินแบบเดิมโดยใช้การทดสอบ การเรียนรู้จะถูกปิดลงขณะที่มีการประเมินเกิดขึ้น การประเมินตามสภาพจริงต้องการให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้เดิมกับสถานการณ์ใหม่ ผู้สอนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำได้ และสิ่งใดที่ผู้เรียนประยุกต์ขึ้น ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่ความยุติธรรมของการประเมินและเป็นการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 67 – 68) ได้สรุป บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การเตรียมตนเองให้มีความพร้อมในการบริการด้านความรู้ ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในวิชาหรือสาขาวิชาที่รับผิดชอบ เป็นความรู้ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมที่จะให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน ครูอาจเตรียมความพร้อมดังกล่าวจากการร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ การนิเทศภายในของกลุ่มครู การศึกษาหา

ความรู้ด้วยตนเอง การติดตามข่าวความเคลื่อนไหวจากกิจกรรมของสื่อมวลชนและแหล่งเรียนรู้ที่สามารถไปศึกษาหาความรู้ได้

2. การเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระสำหรับผู้เรียน ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ ใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าได้ตามความต้องการ ตลอดจนข้อมูลจากห้องสมุดหรือศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องปฏิบัติการ ห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียนและที่มีอยู่ในชุมชนรวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะมีข้อมูลจากการสำรวจรายชื่อ หนังสือ ตำรา อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ และวิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งข้อมูลดังกล่าวจะเอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้หรือค้นพบคำตอบด้วยตนเอง

3. การจัดทำแผนการสอน เป็นการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์จุดประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จึงเป็นการเตรียมกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและการสร้างความรู้ ฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน จัดเตรียมรูปแบบกิจกรรมที่ต้องใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม รวมทั้งเตรียมวิธีการและเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เป็นการวัดผลครอบคลุมกระบวนการ และผลงาน ที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ ให้มีความพร้อมที่กำหนดไว้ในแผนการสอนอย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 69) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีพฤติกรรมที่พบได้ ไว้ดังนี้

1. ครูจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อหาคำตอบหรือการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในแผนการสอน อาจใช้แหล่งความรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ โดยผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงทุกคน แม้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนจะใช้เวลาไม่เท่ากัน หากเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการค้นพบด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนจดจำและมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมีความคงทนฝังใจจำได้เป็นเวลานาน

2. ครูจะทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วางแผนการทำงานร่วมกันจึงทำให้ได้เรียนรู้และปรับพฤติกรรมของตนให้สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะการพูดคุย

หรือปรึกษาหารือ จะทำให้เกิดความคิดเห็นจากประสบการณ์แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เป็นการฝึกมารยาทในสังคมของผู้เรียน ซึ่งมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาการใช้ภาษา กิริยามารยาทให้เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนเจริญงอกงามในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการแสดงออกทางกาย และวาจาเหมาะกับวัยของผู้เรียน

3. ครูจะทำหน้าที่ช่วยผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา ได้ใช้อวัยวะในการเคลื่อนไหวหรือฝึกปฏิบัติให้เกิดความคล่องแคล่ว ว่องไว เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

4. ครูจะส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดเป็นผลของการเรียนรู้ของตนเอง รู้จักการจัดลำดับขั้นตอนหรือการวางแผนที่ดีในการเสาะแสวงหาความรู้ มีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน ปรับปรุงและแก้ไขอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุผลได้คำตอบหรือผลงานอย่างน่าพึงพอใจ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จะช่วยให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง พึ่งตนเองได้ จนสามารถจะประยุกต์นำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2544 : 8) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. การเตรียมครู คือ ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่เด็กจะเรียน รวมถึงแหล่งความรู้ที่จะแนะนำเด็ก ครูต้องค้นคว้าข้อมูล รับผิดชอบสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

2. การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมให้เหมาะกับเนื้อหา สื่อต้องหลากหลาย

3. การเตรียมกิจกรรมหรือแผนกิจกรรมซึ่งสำคัญมาก เพราะครูต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพราะจุดประสงค์จะทำให้เกิดกิจกรรมที่ให้กับเด็ก และกำหนดบทบาทตามที่เด็กต้องเรียนรู้ แต่ความรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียนรวมถึงความสามารถและความสนใจเป็นของนักเรียน

4. การเตรียมการประเมินผล เป็นการประเมินการเรียนการสอนให้ตรงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ดูได้จากผลงาน นอกจากนี้ยังประเมินครอบคลุมความรู้ จิตพิสัย และการปฏิบัติ

นอกจากนี้ ชนาธิป พรกุล (2544 : 6) ยังกล่าวว่า ครูมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนของผู้เรียน ดังนี้

ก่อนสอน ทำการวางแผน เตรียมการ เลือกกิจกรรมการเรียนรู้

ขณะสอน ทำหน้าที่ผู้อำนวยความสะดวก จัดการ แนะนำ สังเกต ช่วยเหลือ เสริมแรง และให้ข้อมูลย้อนกลับ

หลังสอน ทำหน้าที่ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอนต่อไปหรือตัดสินคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองโดยเลือกสิ่งที่ต้องการเรียน วางแผนการเรียน เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียน ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง และประเมินผลการเรียนรู้ของตน

สรุปได้ว่าบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อมทั้งเนื้อหาและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมากที่สุด และเน้นการประเมินผลจากสภาพที่แท้จริง

บทบาทของผู้เรียน

เมื่อครูปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรมการสอนของตนแล้ว ผู้เรียนก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนด้วย การเรียนการสอนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้โดยทั่วไปแล้วผู้เรียนจะมีบทบาทที่สำคัญ ๆ (ทิศนา แขมมณี. 2542 : 26 – 27) ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้

2. บทบาทในการศึกษาหรือลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจใช้ความคิดในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หามาได้และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง

3. บทบาทในการจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สรรค์สร้างขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความคงทนและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้สะดวกขึ้น

4. บทบาทในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดประโยชน์ต่อชีวิต นอกจากนั้นการประยุกต์ใช้จะช่วยตอกย้ำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนในความรู้นั้น ๆ และการนำความรู้ไปใช้ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมได้ด้วย

ในการดำเนินการตามบทบาททั้ง 4 ข้างต้น ผู้เรียนจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นดังนี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น

2. ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการดำเนินงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่ม เช่น การแสวงหาข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการสรุป เป็นต้น

3. รับฟัง พิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4. ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ โต้ตอบ คัดค้าน สนับสนุนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนกับผู้อื่น

5. แสดงความสามารถของตนและยอมรับความสามารถของผู้อื่น

6. ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ

7. เรียนรู้จากกลุ่มและช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้

จากบทบาทของผู้เรียนสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนต้องมีส่วนรับผิดชอบกับงานของตัวเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนอยู่มากมายหลายวิธีที่ส่งเสริม และให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ (อรทัย มูลคำ. 2542 : 30 – 31) ดังนี้

1. เกมการศึกษา (Educational Game)
2. สถานการณ์จำลอง (Simulation)
3. กรณีตัวอย่าง (Case Study)
4. บทบาทสมมุติ (Role Play)
5. แก้สถานการณ์ (Situation)
6. โปรแกรมสำเร็จรูป (Programme Instruction)
7. ศูนย์การเรียน (Learning Centre)
8. ชุดการสอน (Instructional Package)
9. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer – Assisted Instruction)
10. โครงงาน (Project)
11. การทดลอง (Experimentation)
12. การถามตอบ (Question – Answer)
13. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
14 การแก้ปัญหา (Problem – Solving)
15 สืบสวนสอบสวน (Inquiry)

16 กลุ่มสืบค้นความรู้ (Group Investigation)

17 กลุ่มสัมพันธ์ (Group Process)

18. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co – operative Learning)

19. ความคิดรวบยอด (Concept Attainment)

20. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self – Directed Learning)

21. อริยสัจ 4 (4 Noble Truth Method)

22. ทัศนศึกษานอกสถานที่ (Field Trip)

23. การเรียนรู้จากห้องสมุด (Library Study)

24. พัฒนากระบวนการคิด (Inductive Thinking)

25. ปทัสฐานของกลุ่ม (Group Norm)

26. งานวิเคราะห์ภาคสนาม (Force Field Analysis)

27. ศิลปสร้างสรรค์ (Creative Arts)

28. พิเคราะห์แหล่งข้อมูล (Resources Identification)

29. การนำเสนอโดยวิดีโอ (VDO Presentation)

30. การสอนแบบให้เรียนโดยอิสระ (Freedom Learning)

5. **การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**

การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 39 – 78) ได้ให้แนวทางการประเมินไว้ดังต่อไปนี้

1. **การประเมินตามสภาพจริง** (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพเมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ส่งเสริมสอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริง การประเมินจึงมุ่งเน้นที่การประเมินภาคปฏิบัติ โดยมีแฟ้มสะสมผลงานเป็นนวัตกรรมการประเมินที่สำคัญ

2. **การประเมินภาคปฏิบัติ** (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด ประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ลักษณะที่สำคัญของการประเมินภาคปฏิบัติ จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิธีทำงาน มีการกำหนดความสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน มีการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงานและกระบวนการประเมินภาคปฏิบัติ

ในการประเมิน ครูผู้สอนอาจใช้วิธีการต่อไปนี้ในการประเมิน

1. การสืบค้น (Inquiry) โดยการถามผู้เรียนตรง ๆ เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อตนเองต่อการปฏิบัติงานต่อสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการประเมินความสำเร็จของตน โดยอาจให้ผู้เรียนรายงานผลด้วยการพูดหรือเขียนหรือตอบแบบตรวจสอบรายการหรือบันทึกข้อดีข้อด้อยของตนในการทำงาน

2. การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตผู้เรียนขณะที่เรียนและในกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ครูควรใช้การสังเกตอย่างสม่ำเสมอโดยผู้เรียนไม่รู้ตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพการปฏิบัติที่แท้จริงของผู้เรียน

3. การวิเคราะห์(Analysis) โดยการวิเคราะห์การปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคนขณะที่ปฏบัติงานหรือเมื่อทำงานเสร็จแล้วเพื่อค้นหาว่างานส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ดีและส่วนใดที่ควรปรับปรุง

4. การทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อตัดสินระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนด แบบทดสอบอาจใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติ การบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนหรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

นอกจากนี้แล้วยังมีเทคนิคและวิธีการประเมินภาคปฏิบัติ ดังนี้

1. การประเมินรายบุคคล เป็นการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลในห้องเรียนหรือในกลุ่ม อาจประเมินโดยอิงกลุ่ม (ใช้มาตรฐานของกลุ่มกับผู้เรียนทุกคน) อิงเกณฑ์ (ใช้เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้าตัดสินผู้เรียนทุกคน) หรืออิงตนเอง (ใช้ความสามารถระดับเดิมของผู้เรียนเป็นมาตรฐานเพื่อตัดสินพัฒนาการหรือการปฏิบัติ) ก็ได้

2. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของผู้เรียนในสถานการณ์กลุ่ม และตัดสินความก้าวหน้าของพวกเขา ครูอาจให้คะแนนผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคลหรือใช้คะแนนรายบุคคลบวกกับคะแนนกลุ่ม

3. การประเมินตนเองและเพื่อน (Self – Peer Assessment) การประเมินตนเองและเพื่อนจะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการประเมินงานของตนและของเพื่อนร่วมห้อง ผู้เรียนได้มีส่วนเข้าร่วมกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วย

สำหรับเกณฑ์การประเมิน เครื่องมือที่ใช้ประเมินภาคปฏิบัติของผู้เรียนเรียกว่า รูบริค (Rubric) หมายถึง การสร้างเกณฑ์ขึ้นเพื่อพิจารณาลักษณะของสิ่งสำคัญ ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งจะต้องกำหนดมาตรวัด และรายการคุณลักษณะที่บรรยายถึงความสามารถในการแสดงออกของผู้เรียนในแต่ละระดับ ข้อมูลจากรูบริค จะสะท้อนให้ครู ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ ได้ทราบว่าผู้เรียนเรียนรู้อะไรบ้าง และทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด

3. **การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน** (Portfolio Assessment) แฟ้มสะสมผลงาน เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจน

หลักการสำคัญในการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน

1. ด้านเนื้อหาวิชาจะต้องสะท้อนความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชา ทักษะความสามารถและคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ด้านการเรียนการสอน จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้และผลงานของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้หรืองานและตรวจสอบปรับปรุงด้วยตนเอง รวมทั้งมีการประเมินตนเอง เน้นบรรยากาศการเรียนรู้อย่างอิสระโดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำชี้แนะ กระตุ้นสร้างขวัญและกำลังใจ

3. ด้านความเสมอภาค คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถวิธีการเรียนและความหลากหลายทางสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคลไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนในมิติต่าง ๆ

2. เพื่อแสดงความก้าวหน้าของพัฒนาการผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความคิดรวบยอด กระบวนการ ทักษะและเจตคติ

3. เพื่อให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้เรียนพยายามและเรียนรู้

4. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน ครูและผู้เรียน

ขั้นตอนและวิธีการจัดทำแฟ้มผลงานของผู้เรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การวางแผนจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ประกอบด้วย

1.1 ครูศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน สอบถามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและครู

1.2 กำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้เรียน

1.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล แผนและรูปแบบการบันทึกผลการประเมิน

1.4 จัดทำแผนการสอนตามจุดประสงค์ โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สื่อ วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.5 เตรียมความพร้อมผู้เรียนในเรื่องจุดประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบการดำเนินกิจกรรม วิธีการวัดและการประเมินผล และแนวปฏิบัติในการจัดทำแฟ้มสะสมงาน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 ครูดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการสอน

2.2 ผู้เรียนปฏิบัติตามภาระงานที่กำหนดในกิจกรรม

2.3 ดำเนินการวัดและประเมินผลงาน หรือชิ้นงานตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดโดยผู้เรียนเพื่อนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินผลงาน

3. การเก็บรวบรวมและคัดเลือกผลงาน ประกอบด้วย

3.1 ผู้เรียนเก็บรวบรวมผลงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประเภทของงานเนื้อหาหรือลำดับ ความต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด

3.2 ผู้เรียนคัดเลือกผลงาน โดยคัดเลือกด้วยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่น

4. การสะท้อนความคิดเห็นและการประเมินผลงาน ประกอบด้วย

4.1 การสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อผลงาน โดยผู้เรียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อผลงาน กระบวนการทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการผลิตชิ้นงาน และข้อคิดเห็นอื่น ๆ

4.2 ประเมินแฟ้มสะสมผลงานโดยเพื่อน ครูผู้สอนและผู้ปกครอง

5. การนำเสนอผลงานในโอกาสต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินหรือแนวทางการให้คะแนนเกณฑ์การประเมินเป็นสิ่งสำคัญของการประเมินผล การเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานต้องชัดเจนและสามารถสะท้อนคุณภาพของผลงานได้ ดังนั้นจะใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ รูบริค (Rubric) โดยบรรยายคุณภาพของงานที่แสดงความสามารถของผู้เรียนเป็นมาตรวัด

ลักษณะการให้คะแนน มี 2 แบบ คือ

1. การให้คะแนนเป็นภาพรวม คือการให้คะแนนโดยดูภาพรวมของชิ้นงานว่ามีความคิดรวบยอด การสื่อความหมาย กระบวนการที่ใช้และผลงานเป็นอย่างไร แล้วบรรยายคุณภาพของงานเป็นระดับ

2. การให้คะแนนเป็นรายองค์ประกอบ คือ การให้คะแนนโดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของงาน และบรรยายคุณภาพของงานแต่ละองค์ประกอบเป็นระดับ

ขั้นตอนการจัดทำเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. กำหนดนิยามคุณภาพ
2. เลือกมาตรวัด
3. กำหนดมาตรฐานคุณภาพ

ระดับ 4 หมายถึง งานยอดเยี่ยม

ระดับ 3 หมายถึง งานดี

ระดับ 2 หมายถึง งานพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง งานต้องปรับปรุง

วิธีการประเมินแฟ้มสะสมงาน มีดังนี้

1. การประเมินตนเองของผู้เรียน การประเมินตนเองเป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพการทำงานของผู้เรียน คุณค่าที่ผู้เรียนที่ได้จากการจัดทำแฟ้มงาน เวลาที่ใช้ทำงาน วิธีการทำงาน ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนอุปสรรคในการทำงาน ครูอาจให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึกของตนที่มีต่องานที่ทำไปแล้ว หรือครูอาจให้ผู้เรียนตอบคำถามที่กำหนด

2. การประเมินครู

   2.1 ครูประเมินชิ้นงานตามเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด

   2.2 ครูประเมินเป็นภาพรวม

3. การประเมินของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ผู้ปกครอง ฯลฯ

นอกจากนี้แล้วยังมีผู้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2543 : 210 - 211) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริงได้สรุปไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ ทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน

2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ

3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัดและให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน

4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน

5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง รวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง

6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น บูรณาการความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้านของผู้เรียน

8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ เป็นต้น

9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข

10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 40 – 41) กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินที่จะเหมาะกับการจัดการศึกษารูปแบบที่เน้นเด็กเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้นั้นต้องเริ่มตั้งแต่การรู้จักตัวตนที่แท้จริงของเด็กทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และสังคม ดังนั้น การประเมินผลจึงต้องมีหลากหลายรูปแบบและเน้นการประเมินพัฒนาการและกระบวนการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มิใช่ทดสอบเพื่อประเมินว่ามีความรู้ความจำผ่านเกณฑ์หรือไม่ พัฒนาการในการเรียนรู้ อัตราความเร็วของการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ จึงเป็นตัวตั้งให้ประเมินเด็ก นั่นหมายถึงว่าเราต้องรู้ว่าเด็กมีทักษะพื้นฐานหรือศักยภาพด้านต่าง ๆ

เท่าไรก่อนสอน เด็กบางคนอายุน้อยอาจมีความรู้เท่าเด็กโต ๆ หรือเด็กบางคนแล้วแต่ความสามารถต่ำกว่าวัยมาก

ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต้องรู้คือประวัติการเรียน ความสามารถในการเรียนรู้ ข้อจำกัดทางการเรียนรู้ จุดเด่น จุดด้อยในการเรียนของเด็ก พื้นฐานในด้านอารมณ์และสังคม ข้อมูลทางจิตวิทยาซึ่งนานาประเทศถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญที่จะทำให้ผู้สอนสามารถวางแผนการสอนและจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาของเด็กได้เป็นรายบุคคล การวัดและประเมินผลที่ดีจึงเป็น "กระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ข้อมูลว่าจะจัดการศึกษาอย่างไรจึงเหมาะสมกับตัวเด็ก" มิใช่เป็นการวัดเพื่อ "ตัดสิน" ว่าเด็กคนนั้นคนนี้ควรจะผ่านหรือไม่ผ่านโดยมีเกณฑ์อื่นประกอบ

การวัดและประเมิลผลในระบบการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การสะท้อนศักยภาพและตัวตนที่แท้จริงของเด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนจุดเด่น จุดด้อย ของเด็ก

2. พัฒนาการที่ต่อเนื่องของผู้เรียน

3. การวัดและประเมินผลที่มีขั้นตอน และมีระบบ

4. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน

5. กระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

6. กระบวนการวัดและประเมินผลที่มีข้อมูลจากผลงาน ผลการเรียนรู้ พัฒนาการทางการเรียนรู้ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน

นอกจากนี้ ชนาธิป พรกุล (2544 : 6 – 7) ยังได้กล่าวไว้ว่า เมื่อการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะการเรียนรู้ที่แท้จริง จึงต้องทำการประเมินตามสภาพจริง โดยได้ให้ความหมายของการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความสามารถ และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติ ผลการปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน

ในการประเมินผลครูต้องนำสิ่งที่ต้องการประเมินมาผสมผสานแล้วเลือกวิธีประเมินให้เหมาะสม ไม่มีวิธีประเมินผลวิธีเดียวที่สามารถประเมินผู้เรียนได้ทุกด้าน วิธีประเมินผลสามารถแบ่งได้ 4 วิธี ดังนี้

1. การใช้แบบทดสอบแบบคำตอบมีตัวเลือก แบบทดสอบนี้มีลักษณะเป็นคำถามที่มีหลายคำตอบ ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ดีที่สุด ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ คือ จำนวนหรืออัตราส่วนของคำถามและคำตอบที่ถูกต้อง

2. การใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบทดสอบอาจเป็นคำถาม การให้อธิบายวิธีการแก้ปัญหา การเปรียบเทียบเหตุการณ์ หรือการตีความข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะต้องรวบรวมข้อมูลแล้วเขียนเป็นคำตอบที่แสดงมโนทัศน์ของเรื่องนั้น ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ คือ จำนวนคะแนนที่ได้รับจากคะแนนเต็ม

3. การแสดงพฤติกรรม ผู้เรียนทำกิจกรรมที่กำหนด โดยมีครูคอยสังเกตกระบวนการการใช้ทักษะต่าง ๆ หรือประเมินจากผลผลิตซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการผลิตอย่างมีคุณภาพ เช่น รายงาน นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ หรืองานประดิษฐ์ ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ คือ การจัดระดับ คุณภาพของพฤติกรรมหรือผลผลิต

4. การสื่อความหมายระหว่างครูและผู้เรียน ครูอาจใช้วิธีถามคำถามระหว่างสอน สัมภาษณ์ สนทนา ประชุม ฟังการอภิปรายของผู้เรียน หรือสอบปากเปล่า

ผลของการประเมินจะเกิดประโยชน์เมื่อการประเมินผลมีคุณภาพสูง คุณภาพ หมายถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งที่ประเมินชัดเจน
2. วิธีการเหมาะสม
3. การเป็นตัวแทนและอ้างอิงได้
4. มีความเที่ยงตรงปราศจากอคติและการบิดเบือน

สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีอยู่ 3 แนวทาง คือ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน โดยวัดที่การปฏิบัติและผลงานนักเรียนอย่างแท้จริง

6. ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

ประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอนได้มีผู้ทำการวิจัย ไว้จำนวนมาก ดังนี้

ปรียาพร สุวรรณพันธ์ (2542 : 108) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนต่างกัน

อภิญญา เหมระ (2544 : 73) พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาธุรกิจมากกว่า 10 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านมากกว่าครูธุรกิจมีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี และ 5 – 10 ปี

โนลส์ (สุวัฒน์ รัตนวงศ์. 2538 : 137 ; อ้างอิงจาก Knowles. 1978 : 55 – 59. *The Adult Learner: A Neglected Species.)* กล่าวว่า ประสบการณ์นั้นนับว่าเป็นแหล่งที่มีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการช่วยขยายโลกทัศน์ของผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ให้กว้างขวางมากขึ้นเพื่อการเรียนรู้สื่อใหม่ ๆ ทั้งหลายด้าน

การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การที่จะให้การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น กระบวนการนิเทศการศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้ สรุปได้ดังนี้

พิสันต์ เหล็กงาม (2544 : 10) สรุปไว้ว่า การนิเทศการศึกษานั้นเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยการร่วมมือซึ่งกันและกันของบุคลากรทางการศึกษา และยังเป็นความพยายามของผู้นิเทศในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน มีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวต้องช่วยกันสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2543 : 179, 199 - 200) ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการสอนภายในโรงเรียน

2. ครูควรได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการสอนและความก้าวหน้าทางวิชาการ

3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะช่วยในการจำแนกคุณภาพครู และยังสามารถช่วยในการตัดสินใจปัญหาบางอย่างในโรงเรียนได้

4. การนิเทศสามารถกระตุ้นนำทางความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน โดยเฉพาะกรณีที่นำเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้จะเป็นการช่วยในการเก็บข้อมูลในการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องให้ครูทำต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มีหลักประกันว่าครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครู แล้วจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพตลอดไป โดยไม่ต้องมีการนิเทศ

เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการมีเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ

6. เพื่อเป็นการให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่ว ๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อช่วยการดำเนินการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

7. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครูและก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน มีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภูมิใจในอาชีพครูที่ตนปฏิบัติอยู่

ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของโรงเรียนคือ การฝึกอบรมให้แก่ครู ปัญหาด้านการเรียนการสอน ที่ศึกษานิเทศก์พบหลังจากไปนิเทศเพื่อให้การแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาได้รับการแก้ไขตรงจุด ฉะนั้นความจำเป็นในการอบรมจึงมีหลักอยู่ 4 ประการ (ชารี มณีศรี. 2538 : 184) ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
2. ทฤษฎีและการปฏิบัติเป็นคนละส่วน เมื่อปฏิบัติงานย่อมมีปัญหา การประชุมอบรมจะช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนปัญหาและช่วยกันแก้ปัญหา หรือโดยให้คำแนะนำของผู้มีประสบการณ์
3. ความผันแปรในด้านเศรษฐกิจและสังคมมีผลกระทบต่อการศึกษาเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ มีเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้น การอบรมประจำการจะช่วยให้ครูได้ก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลง
4. ผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลานาน ๆ ย่อยจะเกิดความเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น การประชุมอบรมเปรียบเสมือนการ "อัดฉีด" ใหม่

ดุทท์ (สิทธิชัย เวศสุวรรณ. 2541 : 32 –33 ; อ้างอิงจาก Dutt. 1966 : 12 – 13. *Instruction and Research in Educational Administration.*) กล่าวว่า การฝึกอบรมครูประจำการนั้นมีความมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการกระตุ้นครู ครูใหญ่ ผู้บริหาร และบุคลากรอื่น ๆ ในระบบโรงเรียนให้ร่วมกันศึกษาเพื่อแสวงหาทิศทางใหม่ ๆ ทางการศึกษา รวมทั้งการค้นคว้าวิจัยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการสอน
2. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ที่ต้องเผชิญกับงานใหม่ ๆ ในอาชีพครู
3. เพื่อขจัดข้อบกพร่องพื้นฐานในการเตรียมครู และผู้บริหาร เพราะการศึกษาอบรมก่อนประจำการไม่เป็นเพียงพอต่อการประกอบอาชีพครู

4. เป็นเครื่องมือช่วยทำให้ครู และผู้บริหารมีทักษะในการแก้ปัญหา และพัฒนาให้เกิดทัศนคติอันพึงปรารถนา รวมทั้งเกิดความสำนึกในความรับผิดชอบต่ออาชีพครู

5. ช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม และวัฒนธรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลงซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน

6. ช่วยให้ครูได้วางแผนและปรับปรุงวิธีสอนให้เกิดประสิทธิภาพ

7. ช่วยให้วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู ได้เตรียมการอย่างเหมาะสมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

8. เพื่อช่วยเหลือสถาบันฝึกหัดครูปรับปรุงทักษะในการเป็นครู

9. ช่วยพัฒนาให้เกิดลักษณะผู้ที่ดีในโรงเรียน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังต่อไปนี้

สำเนา ศรีบุญแก้ว (2533 : 34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนวิชาหลักและการใช้ภาษาไทย โดยใช้แผนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกลุ่มทดลองและการสอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลางของกลุ่มควบคุมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิยาภรณ์ รัตนากรกุล (2536 : 33) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์กับนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ตามวิธีเรียนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ตามวิธีเรียนแบบปกติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทั้งระดับความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีบทบาทการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก โดยที่นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีบทบาทให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มระดับปฏิบัติมาก ด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนปานกลางและต่ำมีบทบาทการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มระดับปฏิบัติมาก ด้านการยอมรับความคิดเห็นของสมาชิก

ประการ เกิดมีสุข (2539 : 71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพาณิชการกรุงเทพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือและกิจกรรมในห้องเรียนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือและกิจกรรมในห้องเรียนปกติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่าการใช้กิจกรรมในห้องเรียนปกติ

ถมรัตน์ บุญญานิตย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ระบุปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียงจากมากไปหาน้อย จำนวนทั้งสิ้น 36 รายการ รายการที่เป็นปัญหามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.60 ของผู้ตอบ คือ ความสนใจใฝ่เรียนของนักเรียนไม่เท่ากัน เช่น ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ขาดความรับผิดชอบไม่สนใจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รายการที่มีปัญหารองลงมาคิดเป็นร้อยละ 21.05 คือ ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนและมีจำนวนไม่เพียงพอ และคิดเป็นร้อยละ 16.84 คือ เนื้อหาวิชากับระยะเวลาไม่สัมพันธ์กัน เนื่องจากเนื้อหาที่ต้องสอนมีมากและการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องใช้เวลานานทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่ทันต่อเวลา และครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ระบุปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนจากมากไปหาน้อยจำนวนทั้งสิ้น 30 รายการ รายการที่เป็นปัญหามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.42 ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม เช่น ไม่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และไม่แก้ไขปัญหาด้วยตนเองโดยเฉพาะเด็กที่เรียนอ่อน รายการที่เป็นปัญหารองลงมาคิดเป็นร้อยละ 19.74 คือ พื้นฐานความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนแตกต่างกัน และคิดเป็นร้อยละ 17.11 คือ เนื้อหาวิชามีมาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทำให้สอนไม่ทัน

นิวัฒน์ วดีศิริศักดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวม และ 8 ด้าน

มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนิรนัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอุปนัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอภิปราย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทดลอง ส่วนในด้านด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสำรวจความรู้สึกและการแก้ปัญหาความขัดแย้งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ ครูอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในวิชาทดลอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือวางโครงการ และนักเรียนทำการประเมินผลกิจกรรม หรือโครงการว่าบรรลุความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนเก็บเครื่องมือเมื่อเสร็จกิจกรรม และครูตกลงกับนักเรียนในลักษณะของวิธีเรียน นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิม และนักเรียนได้นำกฎเกณฑ์หรือข้อสรุปไปใช้แก้ปัญหา หรือแบบฝึกหัดอื่น ๆ ครูระบุสิ่งที่จะสอนในแง่ของปัญหาเพื่อยั่วยุให้นักเรียนเกิดความสนใจและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อแยกแยะสาเหตุ และลำดับความสำคัญของปัญหา นักเรียนวางแผนปฏิบัติและบันทึกการปฏิบัติงาน เพื่อรายงานและตรวจสอบความถูกต้องของทางเลือกและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อแยกแยะสาเหตุและลำดับความสำคัญของปัญหา นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกลุ่มคำถามและสนับสนุนให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ ครูฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่มและครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน

สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์ (2543 : 61 – 65) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกรุงเทพธุรกิจพาณิชยการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญชลี มัดธนู และคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 10

ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูผู้สอนมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

อภิญญา เหมระ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการและด้านการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลและรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ครูธุรกิจที่มีวุฒิทางการศึกษาและไม่มีวุฒิทางการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการและด้านการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูธุรกิจที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านแตกต่างจากครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูธุรกิจที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ น้อยกว่า 5 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านแตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจ 5 – 10 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้าน แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูธุรกิจที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านแตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูธุรกิจที่เคยเข้ารับการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประยูร ผ่องอำไพ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ อายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 วุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวิเคราะห์ปัญหา-เป้าหมายการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับการสอนการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่โดยรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สถานภาพการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การอบรมก่อนปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้มีผู้วิจัยไว้พอจะเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

โคโนเลย์ (ขจิตพรรณ ทองคำ. 2536 : 40 ; อ้างอิงจาก Conolay. 1977. *Dissertation Abstracts International.*) ได้ศึกษาผลการใช้แสดงบทบาทสมมุติในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา 3, 4 และ 5 จำนวน 142 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ วันละ 30 นาที ทุกวัน มีการทดสอบก่อนเรียนและภายหลังการเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า การนำบทบาทสมมุติมาเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุมทำให้นักเรียนมีสังคมมิติดีขึ้นและเปลี่ยนแปลงจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมากขึ้น

เพอวิส ((ประยูร ผ่องอำไพ. 2544 : 31 ; อ้างอิงจาก Purvis. 1980 : 163 – 175. *Education Research.*) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดพบว่าการที่ครูมีเอกสารการสอนอยู่แล้วทำให้ครูไม่ขวนขวายค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้ง

ผู้เรียนยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่รู้กว้าง ส่วนสื่อการเรียนใช้สื่อผสมประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้ เป็นสาเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

แอนเดอร์สัน (ประยูร ผ่องอำไพ. 2544 : 31 ; อ้างอิงจาก Anderson. 1997 : 181. *Resurces in Education (ERIC)*). ได้ศึกษาสถานการณ์จำลอง โดยใช้บทบาทสมมุติสอนเรื่องการทำความสะอาดบ้าน ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้บทบาทสมมุติได้ผลดีกว่าการสอนแบบบรรยาย

ซีชาง และ เฟียงชู (อภิญญา เหมระ. 2544 : 39 ; อ้างอิงจาก Zhang, Fengju. 1998. *Learning Peception on Language Issues in Urran Adult Basic Education.*) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของชาวจีนในเขตเมืองบอสตัน ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนภาษาที่เป็นชาวจีนนั้นมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความยากที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทั้ง 4 นั้น พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ยากที่สุดสำหรับชาวจีน รองลงมาคือการฟัง การเขียน ส่วนทักษะที่มีความยากน้อยที่สุดสำหรับชาวจีนก็คือทักษะการอ่าน

ดูโก และ อดู - เมนซา (อภิญญา เหมระ. 2544 : 39 ; อ้างอิงจาก Doku, Adu-Mensah. 1999. *Let and Grpwth of the Cross-Cultural Learner Centre.*) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน คือ สิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในการเรียนรู้วัฒนธรรม

ไรอัน (Ryan. 1999 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง เสรีภาพในการเลือก: โครงการศึกษาทางไปรษณีย์ของการเรียนที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลางในห้องเรียน KINDERGATEN โดยได้ศึกษารูปแบบและวิธีการ รวมทั้งการวิพากษ์ วิจารณ์ วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยอาศัยการบันทึกภาพและเสียง เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างลึกซึ้งทุกขั้นตอนเป็นเวลากว่า 5 เดือน ระหว่างกลุ่มผู้เรียนรุ่นเยาว์และครูผู้สอน ผลจากการศึกษาพบว่า ครูไม่ต้องบังคับหรือใช้คำสั่งที่เด็กไม่เต็มใจทำ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ในชั้นเรียนถูกกำหนดขึ้น โดยความเห็นชอบของทั้งครูและนักเรียน นักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชาที่ตนต้องการ อันเป็นการแสดงถึงเสรีภาพในการที่จะเรียนตามความสนใจ

จากงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นหลักการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและเพื่อนด้วยกันเอง รู้จักการทำงานเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักคิดวิเคราะห์ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีและเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้มากน้อยเพียงใดนั้น การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544 จำนวน 39 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 414 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 56 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงตามเขตปฏิบัติการนิเทศที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ ได้แก่ โรงเรียนวัดประสิทธิเวช จำนวน 13 คน โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ จำนวน 16 คน โรงเรียนวัดโพธิ์แทน จำนวน 14 คน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง จำนวน 7 คน และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 จำนวน 6 คน ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้ครูทั้งหมดจาก 5 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. วัดประสิทธิเวช	13	13
2. ชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ	16	16
3. วัดโพธิ์แทน	14	14
4. วัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง	7	7
5. บ้านปากคลอง 31	6	6
รวม	56	56

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาแนวคิดจาก ทิศนา แขมมณี (2542 : 23 – 25) และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 13 – 16) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามกำหนดให้เลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก สอบถามใน 2 ประเด็น คือ 1. สภาพการปฏิบัติ 2. ปัญหา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามสภาพการปฏิบัติและปัญหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสอบถามใน 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

มาก หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหากรอบแนวคิดของการวิจัย ทั้ง 3 ด้าน

3. นำแบบสอบถามเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขในขั้นที่ 4 เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญได้แก่

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.2 ดร.มารศรี สุธานิธิ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.3 นายไพฑูรย์ พรหมวิเชียร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

4.4 นายสมชาย พุ่มวิมล ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

4.5 นางธีระนุช รอดแก้ว ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำลองใช้ (Try - out) กับครู ที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครนายกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับสำหรับด้านสภาพการปฏิบัติเท่ากับ 0.90 และด้านปัญหาการปฏิบัติเท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป เพื่อนำหนังสือไปขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ศึกษาแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC^{+} (Statistical / Package the Social Sciences / Personnal Computer Plus) โดยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด จำนวน 56 ชุด ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. หาค่าร้อยละของข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ตามตัวแปรที่กำหนด

3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนด (วันดี พูลสวัสดิ์. 2536 : 54) ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ/ระดับปัญหามาก	ให้ 3 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ/ระดับปัญหาปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ/ระดับปัญหาน้อย	ให้ 1 คะแนน

4. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม และแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (วันดี พูลสวัสดิ์. 2536 : 54) ดังนี้

2.51 - 3.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาน้อยอยู่ในระดับน้อย

5. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามตัวแปร ประสบการณ์ในการสอน

การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิเคราะห์โดยใช้สถิติความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีการของ เชฟเฟ่

5. **สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล**

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าร้อยละ

5.1.2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)

5.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

5.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach

5.3 สถิติทดสอบสมมุติฐาน

5.3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

5.3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม กรณีที่ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีการของ เชฟเฟ่

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปรผลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	=	จำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	=	ค่าเฉลี่ย
S.D.	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	=	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
df	=	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	=	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	=	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Sqares)
*	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผลและรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผลและรวมทุกด้าน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (N = 56)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการสอน		
น้อย (ต่ำกว่า 20 ปี)	17	30.40
ปานกลาง (20 – 25 ปี)	21	37.50
มาก (ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป)	18	32.10
รวม	56	100
2. การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง		
ไม่เคยได้รับการนิเทศ	12	21.40
เคยได้รับการนิเทศ 1 ครั้ง	12	21.40
เคยได้รับการนิเทศตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป	32	57.20
รวม	56	100
3. ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง		
ไม่เคยได้รับการอบรม	6	10.70
เคยได้รับการอบรม 1 ครั้ง	15	26.80
เคยได้รับการอบรมตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป	35	62.50
รวม	56	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 56 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 20 - 25 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 เคยได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 57.20 และเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผลปรากฏดังตาราง 3 - 6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้าน (N = 56)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านเตรียมการสอน	2.08	0.34	ปานกลาง
2. ด้านการสอน	2.45	0.29	ปานกลาง
3. ด้านการประเมินผล	2.15	0.37	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.23	0.30	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน คือ ด้านเตรียมการสอน ($\overline{X}$ = 2.08) ด้านการสอน ($\overline{X}$ = 2.45) ด้านการประเมินผล ($\overline{X}$ = 2.15) ด้านที่ครูมีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ ด้านการสอน ($\overline{X}$ = 2.45)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติ
ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ (N = 56)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
	<u>ด้านเตรียมการสอน</u>			
1	การวิเคราะห์เพื่อให้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม.....	2.05	0.58	ปานกลาง
2	การศึกษา สำรวจ แหล่งความรู้ที่หลากหลาย.....	2.03	0.60	ปานกลาง
3	การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน.....	2.26	0.55	ปานกลาง
4	การติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น บุคคล สถานที่ โสตทัศน์ วัสดุต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า.....	2.26	0.55	ปานกลาง
5	การวางแผนการสอนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนทุกครั้ง.....	2.23	0.42	ปานกลาง
6	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก ได้คิดอย่างสร้างสรรค์.....	1.89	0.56	ปานกลาง
7	การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์.....	2.21	0.52	ปานกลาง
8	การจัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวิธีการประเมิน.....	1.69	0.65	ปานกลาง
9	การกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม.....	1.98	0.55	ปานกลาง
10	การจัดเตรียมให้ผู้ปกครอง นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผล.....	2.37	0.52	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
11	การเตรียมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ.....	2.42	0.49	ปานกลาง
12	การเตรียมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง.....	2.21	0.56	ปานกลาง
13	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน.....	2.05	0.64	ปานกลาง
14	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน.....	2.05	0.69	ปานกลาง
15	การจัดห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อ การจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน.	1.57	0.70	ปานกลาง
	รวม	2.08	0.34	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านเตรียมการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X} = 2.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ครูมีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ การเตรียมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\overline{X} = 2.42$) และข้อที่ครูมีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลางคือ การจัดห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\overline{X} = 1.57$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติ
ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการสอน โดยรวมและรายข้อ (N = 56)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
	<u>ด้านการสอน</u>			
1	การสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน.....	2.50	0.50	ปานกลาง
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ให้เหมาะกับผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เป็นจริง.....	2.51	0.50	มาก
3	การดูแล เอาใจใส่ ให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย.....	2.32	0.54	ปานกลาง
4	การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้.....	2.66	0.47	มาก
5	การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม.....	2.48	0.53	ปานกลาง
6	การให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น.....	2.42	0.53	ปานกลาง
7	การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในท้ายแผนการสอน.....	2.53	0.50	มาก
8	การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม.....	2.37	0.48	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
9	การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม.....	2.55	0.50	มาก
10	การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่.....	2.07	0.56	ปานกลาง
11	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์.....	2.32	0.54	ปานกลาง
12	การบูรณาการคุณธรรม ค่านิยม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	2.41	0.53	ปานกลาง
13	การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน.....	2.73	0.48	มาก
14	การเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....	2.53	0.50	มาก
15	การให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.....	2.44	0.53	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.45	0.29	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ให้เหมาะกับผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เป็นจริง ($\overline{X}$ = 2.51) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนิน

กิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 2.66) การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในท้ายแผนการสอน ($\overline{X}$ = 2.53) การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\overline{X}$ = 2.55) การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 2.73) และการเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$ = 2.53) ข้อที่ครูมีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับมาก คือ การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 2.73) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 2.66) และการกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\overline{X}$ = 2.55) ข้อที่ครูมีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 2.07)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลโดยรวมและรายข้อ (N = 56)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
	<u>ด้านการประเมินผล</u>			
1	การประเมินผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	2.33	0.58	ปานกลาง
2	การสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์.....	2.19	0.61	ปานกลาง
3	การประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ.....	2.35	0.51	ปานกลาง
4	การเน้นการวัดและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง.....	2.41	0.59	ปานกลาง
5	การประเมินจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง...	2.42	0.56	ปานกลาง
6	การเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน.....	2.55	0.56	มาก
7	การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนสะท้อนคุณภาพของผลงาน.....	2.07	0.65	ปานกลาง
8	การเน้นการประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมงานและการปฏิบัติจริงของผู้เรียน.....	1.89	0.62	ปานกลาง
9	การเน้นประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้.....	2.14	0.58	ปานกลาง
10	การใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย.....	1.91	0.64	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
11	การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน.....	1.78	0.73	ปานกลาง
12	การให้ผู้เรียน ครูและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	2.39	0.56	ปานกลาง
13	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกต่อผลงานของตนเอง.....	2.03	0.65	ปานกลาง
14	การเน้นการวัดประเมินผลงานผู้เรียนที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้จากวิชาต่าง ๆ....	2.03	0.62	ปานกลาง
15	การวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน.....	1.76	0.58	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.15	0.37	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.15) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน ($\overline{X}$ = 2.55) ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผลปรากฏ ดังตาราง 7 - 10

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 โดยรวมและรายด้าน (N = 56)

การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านเตรียมการสอน	1.91	0.34	ปานกลาง
2. ด้านการสอน	1.54	0.29	ปานกลาง
3. ด้านการประเมินผล	1.84	0.37	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.76	0.30	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน คือ ด้านการสอน ($\overline{X}$ = 1.91) ด้านเตรียมการสอน ($\overline{X}$ = 1.54) และด้านการประเมินผล ($\overline{X}$ = 1.84) ด้านที่มีปัญหากว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านเตรียมการสอน ($\overline{X}$ = 1.91)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ (N = 56)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ด้านเตรียมการสอน</u>			
1	การวิเคราะห์เพื่อให้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม.....	1.94	0.58	ปานกลาง
2	การศึกษา สำรวจ แหล่งความรู้ที่หลากหลาย.....	1.96	0.60	ปานกลาง
3	การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน.....	1.73	0.55	ปานกลาง
4	การติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น บุคคล สถานที่ โสตทัศน์ วัสดุต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า...	1.73	0.55	ปานกลาง
5	การวางแผนการสอนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนทุกครั้ง.....	1.76	0.42	ป่านกลาง
6	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก ได้คิดอย่างสร้างสรรค์.....	2.10	0.56	ปานกลาง
7	การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์.....	1.78	0.52	ปานกลาง
8	การจัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวิธีการประเมิน.....	2.30	0.65	ปานกลาง
9	การกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม.....	2.01	0.55	ปานกลาง
10	การจัดเตรียมให้ผู้ปกครอง นักเรียน เข้ามามีสวนร่วมในการวัดผลประเมินผล.....	1.62	0.52	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
11	การเตรียมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ.....	1.58	0.49	ปานกลาง
12	การเตรียมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง.....	1.78	0.56	ปานกลาง
13	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน.....	1.94	0.64	ปานกลาง
14	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน.....	1.94	0.69	ปานกลาง
15	การจัดห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน...	2.42	0.70	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	1.91	0.34	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านเตรียมการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเช่นเดียวกัน ข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ การจัดห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 2.42) การจัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวิธีการประเมิน ($\overline{X}$ = 2.30) และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก ได้คิดอย่างสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ = 2.10) และข้อที่มีปัญหาน้อยกว่าข้ออื่น ๆ 3 ระดับ ได้แก่ การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ($\overline{X}$ = 1.73) การติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น บุคคล สถานที่ โสตทัศน์ วัสดุต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ($\overline{X}$ = 1.73) การจัดเตรียมให้ผู้ปกครอง นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล ($\overline{X}$ = 1.62)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสอนโดยรวมและรายข้อ (N = 56)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ด้านการสอน</u>			
1	การสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน.....	1.50	0.50	น้อย
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ให้เหมาะกับผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เป็นจริง.....	1.48	0.50	น้อย
3	การดูแล เอาใจใส่ ให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย..	1.67	0.54	ปานกลาง
4	การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้.....	1.33	0.47	น้อย
5	การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม.....	1.51	0.53	ปานกลาง
6	การให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น.....	1.57	0.53	ปานกลาง
7	การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในท้ายแผนการสอน.....	1.46	0.50	น้อย
8	การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม.....	1.62	0.48	ปานกลาง
9	การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม.....	1.44	0.50	น้อย

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
10	การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่.....	1.92	0.56	ปานกลาง
11	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์.....	1.67	0.54	ปานกลาง
12	การบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	1.62	0.55	ปานกลาง
13	การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน.....	1.26	0.48	น้อย
14	การเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....	1.46	0.50	น้อย
15	การให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.....	1.51	0.53	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	1.54	0.29	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

($\overline{X}$ = 1.50) การจัดกิจกรรมการเรียนตามแผนที่ได้เตรียมไว้ให้เหมาะกับผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เป็นจริง ($\overline{X}$ = 1.48) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 1.33) การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในท้ายแผนการสอน ($\overline{X}$ = 1.46) การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\overline{X}$ = 1.44) การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 1.26) และการเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$ = 1.46) ข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือการกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 1.92) ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับน้อย คือ การให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 1.26)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผล โดยรวม และรายข้อ (N = 56)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
	<u>ด้านการประเมินผล</u>			
1	การประเมินผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	1.66	0.58	ปานกลาง
2	การสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์.....	1.78	0.59	ปานกลาง
3	การประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ.....	1.64	0.51	ปานกลาง
4	การเน้นการวัดและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง.....	1.58	0.59	ปานกลาง
5	การประเมินจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง.....	1.57	0.56	ปานกลาง
6	การเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน.....	1.44	0.56	น้อย
7	การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนสะท้อนคุณภาพของผลงาน.....	1.92	0.65	ปานกลาง
8	การเน้นการประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมงานและการปฏิบัติจริงของผู้เรียน.....	2.10	0.62	ปานกลาง
9	การเน้นประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้.....	1.85	0.58	ปานกลาง
10	การใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย.....	2.05	0.64	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	$\overline{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
11	การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน.....	2.21	0.73	ปานกลาง
12	การให้ผู้เรียน ครูและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	1.60	0.56	ปานกลาง
13	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกต่อผลงานของตนเอง.....	1.96	0.57	ปานกลาง
14	การเน้นการวัดประเมินผลงานผู้เรียนที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้จากวิชาต่าง ๆ...	1.96	0.50	ปานกลาง
15	การวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน.....	2.23	0.63	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	1.84	0.37	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนที่ปรากฏเป็นผลงาน ($\overline{X}$ = 1.44) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบสภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอนและด้านการประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลปรากฏดังตาราง 11 - 13

ตาราง 11 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.456	0.228	2.012
	ภายในกลุ่ม	53	6.008	0.113	
	รวม	55	6.465		
2. ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.344	0.172	2.025
	ภายในกลุ่ม	53	4.506	0.085	
	รวม	55	4.850		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.268	0.134	0.927
	ภายในกลุ่ม	53	7.662	0.145	
	รวม	55	7.930		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.324	0.162	1.752
	ภายในกลุ่ม	53	4.905	0.092	
	รวม	55	5.230		

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามการได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.417	0.208	1.826
	ภายในกลุ่ม	53	6.048	0.114	
	รวม	55	6.465		
2. ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.085	0.042	0.473
	ภายในกลุ่ม	53	4.765	0.089	
	รวม	55	4.850		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.296	0.148	1.027
	ภายในกลุ่ม	53	7.634	0.144	
	รวม	55	7.930		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.243	0.122	1.292
	ภายในกลุ่ม	53	4.986	0.094	
	รวม	55	5.230		

จากตาราง 12 พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.049	0.024	0.206
	ภายในกลุ่ม	53	6.415	0.121	
	รวม	55	6.465		
2. ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.002	0.001	0.015
	ภายในกลุ่ม	53	4.848	0.091	
	รวม	55	4.850		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.149	0.074	0.509
	ภายในกลุ่ม	53	7.780	0.147	
	รวม	55	7.930		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.010	0.005	0.054
	ภายในกลุ่ม	53	5.219	0.098	
	รวม	55	5.230		

จากตาราง 13 พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอนและด้านการประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ตาราง 14 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.445	0.222	1.964
	ภายในกลุ่ม	53	6.001	0.113	
	รวม	55	6.445		
2. ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.266	0.133	0.919
	ภายในกลุ่ม	53	7.668	0.145	
	รวม	55	7.934		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.344	0.172	2.033
	ภายในกลุ่ม	53	4.488	0.084	
	รวม	55	4.833		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.326	0.163	1.751
	ภายในกลุ่ม	53	4.930	0.093	
	รวม	55	5.256		

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามการได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
1. ด้านเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.416	0.208	1.826
	ภายในกลุ่ม	53	6.030	0.114	
	รวม	55	6.445		
2. ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.317	0.159	1.103
	ภายในกลุ่ม	53	7.617	0.144	
	รวม	55	7.934		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.085	0.042	0.475
	ภายในกลุ่ม	53	4.748	0.089	
	รวม	55			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.249	0.125	1.319
	ภายในกลุ่ม	53	5.007	0.094	
	รวม	55	5.256		

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่เคยได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.047	0.023	0.197
	ภายในกลุ่ม	53	6.398	0.121	
	รวม	55	6.445		
2. ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.116	0.058	0.394
	ภายในกลุ่ม	53	7.818	0.148	
	รวม	55	7.934		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.005	0.002	0.029
	ภายในกลุ่ม	53	4.827	0.091	
	รวม	55	4.833		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.009	0.004	0.050
	ภายในกลุ่ม	53	5.246	0.098	
	รวม	55	5.256		

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมของการศึกษาค้นคว้า เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยสรุปดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศ และประสบการณ์ในการอบรม

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศ และประสบการณ์ในการอบรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางและข้อมูลแก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก และผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544 จำนวน 39 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 414 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 56 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง ตามเขตปฏิบัติการนิเทศที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ ได้แก่ โรงเรียนวัดประสิทธิเวช จำนวน 13 คน โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ จำนวน 16 คน โรงเรียนวัดโพธิ์แทน จำนวน 14 คน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง จำนวน 7 คน และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 จำนวน 6 คน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แตกต่างกัน

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แตกต่างกัน

2. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2544 จำนวน 5 โรงเรียน ตามเขตปฏิบัติการนิเทศที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ ได้แก่ โรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 จำนวน 56 ฉบับ ซึ่งได้รับคืนมา 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก สอบถามใน 2 ประเด็น คือ 1. สภาพการปฏิบัติ 2. ปัญหา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสอบถามใน 3 ระดับ คือ 3 มาก ปานกลาง น้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC^{+} (Statistical / Package the Social Sciences / Personnal Computer Plus) โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ (วันดี พูลสวัสดิ์. 2536 : 54) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามตัวแปร ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิเคราะห์โดยใช้สถิติ

ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีการของ เชฟเฟ่

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. รายละเอียดของสถานภาพของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 รวมทั้งหมด 56 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 20 - 25 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 เคยได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 57.20 และเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50

2. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล สรุปได้ดังนี้

2.1 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน ด้านการประเมินผล และรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านเตรียมการสอน พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านเตรียมการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X} = 2.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางข้อที่ครูมีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ การเตรียมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\overline{X} = 2.42$) และข้อที่ครูมีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลางคือ การจัดห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\overline{X} = 1.57$)

2.1.2 ด้านการสอน พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ด้านการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ให้เหมาะกับผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เป็นจริง ($\overline{X}$ = 2.51) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 2.66) การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในท้ายแผนการสอน ($\overline{X}$ = 2.53) การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\overline{X}$ = 2.55) การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 2.73) และการเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$ = 2.53) ข้อที่ครูมีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับมาก คือ การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 2.73) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 2.66) และการกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\overline{X}$ = 2.55) ข้อที่ครูมีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 2.07)

2.1.3 ด้านการประเมินผล พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.15) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน ($\overline{X}$ = 2.55) ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.2 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน ด้านการประเมินผล และรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.2.1 ด้านเตรียมการ พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านเตรียมการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเช่นเดียวกัน ข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ การจัดห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 2.42) การจัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับ

วิธีการประเมิน ($\overline{X}$ = 2.30) และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออกได้คิดอย่างสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ = 2.10) และข้อที่มีปัญหาน้อยกว่าข้ออื่น ๆ 3 ระดับ ได้แก่ การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ($\overline{X}$ = 1.73) การติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น บุคคล สถานที่ โสตทัศน์ วัสดุต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ($\overline{X}$ = 1.73) การจัดเตรียมให้ผู้ปกครอง นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล ($\overline{X}$ = 1.62)

2.2.2 ด้านการสอน พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 1.50) การจัดกิจกรรมการเรียนตามแผนที่ได้เตรียมไว้ให้เหมาะกับผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เป็นจริง ($\overline{X}$ = 1.48) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 1.33) การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในท้ายแผนการสอน ($\overline{X}$ = 1.46) การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\overline{X}$ = 1.44) การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 1.26) และการเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$ = 1.46) ข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือ การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 1.92) ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ในระดับน้อย คือ การให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\overline{X}$ = 1.26)

2.2.3 ด้านการประเมินผล พบว่า ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนที่ปรากฏเป็นผลงาน ($\overline{X}$ = 1.44) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ปรากฏผลดังนี้

3.1 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์การสอน น้อย (ต่ำกว่า 20 ปี) ปานกลาง (20–25 ปี) มาก (ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป) โดยรวมและรายด้านมีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่แตกต่างกัน

3.2 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล พบว่า มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนในแนวใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีผลตั้งวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงมีการดำเนินการอย่างจริงจังในปีการศึกษา 2543 ซึ่งแตกต่างไปจากสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ได้ตื่นตัวและพยายามที่จะศึกษาทำความเข้าใจถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และได้ดำเนินการแล้วเป็นปีการศึกษาที่ 2 แต่สภาพความเคยชินรวมทั้งทัศนคติของครูผู้สอนและผู้เรียนยังคงคุ้นเคยกับการเรียนการสอนในสภาพหรือแนวทางแบบเดิม การปรับตัวเกี่ยวกับด้านการเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล จึงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นสุข รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 72) ประกอบกับสภาพที่จะติดต่อค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้รวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนมีอย่างจำกัด จึงทำให้สภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไม่เกิดความสมบูรณ์ทั้งระบบ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีผลออกมาว่ามีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นระยะเวลาเริ่มต้นของการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมาใช้สอนนักเรียน แม้จะได้ดำเนินการมาบ้างแล้วแต่มิได้เป็นการดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบอย่างเป็นทางการ จนกระทั่งมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาบังคับใช้ โดยเฉพาะ มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และในมาตรา 24 ครูต้องสอนตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน สอนให้ผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์

คิดอย่างมีวิจารณญาณ และเน้นการปฏิบัติจริง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบแนวทางการสอนของตน ซึ่งต้องทำงานมากขึ้นกว่าเดิม เช่น การเตรียมสื่อการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน ข้อจำกัดในด้านอาคารสถานที่ วิธีการกระตุ้นผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งรูปแบบการประเมินผลที่เน้นผลงานจากการปฏิบัติ และจากแฟ้มสะสมงาน การประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน การประเมินผลการเรียนของโรงเรียนและชุมชน แต่จากการเตรียมการของทางราชการโดยครูผู้สอนจากโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ได้รับการนิเทศงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสบการณ์ที่เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ลดปัญหาการดำเนินการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางลงไปได้บ้าง ทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ ทิศนา แขมมณี (2542 : 24 – 25) กล่าวไว้ว่า การสอนต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม และครูจำเป็นต้องทำงานหนักในช่วงก่อนสอน คือการเตรียมการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูต้องใช้ความสามารถและความพยายามอย่างมากในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจุดนี้จะส่งผลไปถึงการที่ครูจะต้องเตรียมข้อมูล ติดต่อแหล่งข้อมูล และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่การที่จะให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล รายด้านและรวมทุกด้านมีระดับที่สอดคล้องกันคืออยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วขออภิปรายผลดังนี้

3.1 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย (ต่ำกว่า 20 ปี) ปานกลาง (20 – 25 ปี) และมาก (ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป) โดยรวมมีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 แสดงว่าประสบการณ์ในการทำงานไม่มีอิทธิพลต่อการจัด

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนในระยะเวลาที่แตกต่างกัน มีโอกาสได้รับการพัฒนาความรู้โดยการเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ทักษะและวิธีการ ตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นระยะ ๆ จึงทำให้สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอเนก รัศมี (2538 : 96) พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของสุรศักดิ์ ลิ่มมณี (2534 : 68 –69) พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้งานวิจัยของวันดี พูนสวัสดิ์ (2536 : 90) พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 15 ปี และประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยสรุปและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของอภิญญา เหมระ (2544 : 73) พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาธุรกิจมากกว่า 10 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านมากกว่าครูธุรกิจมีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี และ 5 – 10 ปี และงานวิจัยของปรียาพร สุวรรณพันธ์ (2542 : 108) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนต่างกัน นอกจากนี้งานวิจัยของกัลยา โนรีวงศ์ (2541 : 106) พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพที่สูงกว่า จะมีทักษะความชำนาญในการสอนได้ดีกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพที่ต่ำกว่า

3.2 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราชฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่ไม่เคยได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เคยได้รับการนิเทศ 1 ครั้ง และเคยได้รับการนิเทศตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 แสดงว่าการไม่เคยได้รับการนิเทศ กับเคยได้รับการนิเทศ ไม่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศกับครูที่เคยได้รับการนิเทศในจำนวนครั้งที่ต่างกัน มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูผู้สอนในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียน การสั่งการและการแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียน การอ่านและค้นคว้าจากหนังสือวิชาการ การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา รวมทั้งจากสภาพแวดล้อม ด้านอาคารสถานที่ สื่อประกอบการเรียนการสอน

แหล่งข้อมูลสำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ามีข้อจำกัดที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

3.3 ครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เคยได้รับการอบรม 1 ครั้ง และเคยได้รับการอบรมตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 แสดงว่า การไม่เคยได้รับการอบรม กับเคยได้รับการอบรม ไม่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ไม่เคยได้รับการอบรมแต่ได้ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือ การไปศึกษาดูงาน กับครูที่เคยได้รับการอบรมมาแล้วแต่ก็ไม่เปลี่ยนแนวปฏิบัติ ไม่ฝึกให้เด็กได้ทำงานเป็นกลุ่ม ไม่ฝึกให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของอภิญญา เหมระ (2544 : 77) พบว่า ครูธุรกิจที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้านน้อยกว่าครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป และงานวิจัยของเฉลิม หิรัญชาติ (2541 : 88) พบว่า ครูที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แทน โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีสภาพและปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และจากข้อมูลที่ได้รับในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงเพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คือ มีสภาพในการปฏิบัติมากขึ้นและมีปัญหาน้อยลง ดังนี้

1. ด้านเตรียมการสอน ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก ได้คิดอย่างสร้างสรรค์ จัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิธีการประเมิน และการจัดห้องเรียนหรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

2. ด้านการสอน ครูผู้สอนควรให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม ดูแลเอาใจใส่ให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทั้งด้ายร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม และบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมในการจัดการเรียนรู้

3. ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน เน้นการประเมินตนเองของนักเรียนจากแฟ้มสะสมผลงานและการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน วัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน

นอกจากนี้แล้วผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีส่วนช่วยเหลือครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสมดังเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ดังนี้

1. การให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเพื่อให้มีความสามารถด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล เป็นอย่างดี

1.1 การอบรม เพื่อให้ทราบแนวคิดและหลักการที่แท้จริงของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ปรับความเชื่อในแนวการเรียนการสอนแบบเดิมเพื่อให้เกิดการยอมรับแนวการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.2 การสัมมนา ในด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ได้แนวคิดที่หลากหลาย ขจัดปัญหาข้อขัดข้องใจ

1.3 การศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือจุดประกายความคิดของครูผู้สอน

1.4 การจัดประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดรวมถึงวิธีการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเข้าร่วมสังเกตการณ์และรับฟังความคิดเห็นที่ครูผู้สอนได้เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนด้วย

2. การให้การสนับสนุนงบประมาณ สื่อการสอนหรือวัสดุต่าง ๆ ที่จะนำมาประดิษฐ์เป็นสื่อการสอน โดยผู้บริหารจะต้องสำรวจความต้องการของครูผู้สอน แล้วนำมาพิจารณาถึงความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้รวมถึงการเสาะแสวงหาความรู้จากภูมิปัญญาในท้องที่แล้วดำเนินการสนับสนุนให้กับครูผู้สอน

3. โรงเรียนจะต้องจัดหาแหล่งค้นคว้าให้กับนักเรียน ได้แก่ การปรับปรุงห้องสมุดของโรงเรียนให้มีหนังสือมากขึ้น หลากหลายมากขึ้น จัดหาคอมพิวเตอร์และมีอินเตอร์เน็ตให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบอย่างหลากหลายได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้แล้วควรขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้อินเตอร์เน็ตตำบล ผู้มีความรู้ในพื้นที่ ที่จะมาให้ความรู้ในสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการ

4. การวัดและประเมินผลจะต้องให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้และให้ความเอาใจใส่ในการดำเนินการซึ่งเป็นงานที่มีความละเอียดและซับซ้อน ซึ่งจะต้องมีเครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง นักเรียนได้มีส่วนร่วมกับครูผู้สอน ได้ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล

หากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผู้วิจัยเชื่อว่าจะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้ ตัวแปรสำคัญยังขึ้นอยู่กับผู้เรียน คือ ตัวนักเรียน และสภาพทางครอบครัวที่จะเอื้อและสนองต่อแนวทางการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งควรจะต้องทำการศึกษาวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางระดับประถมศึกษา ของสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอื่น

2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านตัวแปรอื่น ๆ

3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยวิธีการอื่น ด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร และผู้เรียน

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2542). "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *เอกสารชุดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. กะมวิชาการ. (2532). *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2539). *การประเมินผลจากสภาพจริง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2542). *เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา : แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กัลยา โนรีวงศ์. (2541). *การศึกษาปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กาญจนา ไชยพันธุ์. (2544, พฤษภาคม). "แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์สกับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ*. 4(5) : 6 – 9.

จิตพรรณ ทองคำ. (2536). *การเล่นบทบาทสมมุติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเรียนที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษา*. ปริญญนิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เฉลิม หิรัญชาติ. (2541). *ปัญหาการเรียนการสอนลูกเสือสามัญของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*.

รายงานการค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ชนาธิป พรกุล. (2544, กันยายน). "คลี่พระราชบัญญัติฯ...จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ*. 4(9) : 2 – 7.

ชารี มณีศรี. (2538). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.

ถมรัตน์ บุญญานิตย์. (2541). *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6.* สำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6. ถ่ายเอกสาร.

ทิศนา แขมมณี. (2542, พฤษภาคม). "การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ.* 2(5) : 3 – 30.

ธนู ฤทธิกูล. (2542). "การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้น...ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ. 2(6) : 42 – 45.*

นิวัตน์ วดีศิริศักดิ์. (2542). *การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

บังอร อนุเมธางกูล. (2541, มกราคม). "สอนอย่างไรจึงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้," *วารสารราชภัฏฉะเชิงเทรา. 1(1) : 34 – 35.*

ประยูร ผ่องอำไพ. (2544). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประการ เกิดมีสุข. (2539). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพณิชการกรุงเทพโดยใช้กิจกกรรมการเรียนแบบร่วมมือและกิจกรรมในห้องเรียนปกติ.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

ปิยาภรณ์ รัตนากรกุล. (2536). *ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้การแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ ที่มีต่ออิทธิพลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* วิทยานิพนธ์. คม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปรียาพร สุวรรณพันธ์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2544 ?). *การวางแผนการศึกษา.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2542). *แนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* ถ่ายเอกสาร.

พิสันต์ เหล็กงาม. (2543). *การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รจนา รัตนานิคม. (2544). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความน่าจะเป็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (คณิตศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.

--------. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ : ธนพร.

วันดี พูลสวัสดิ์. (2536). *ปัญหาการบริหารบุคลากรของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทการศึกษานอกระบบโรงเรียน สาขาวิชาภาษาอังกฤษในกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2542, มิถุนายน – กรกฎาคม). "การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *ข้าราชการครู.* 19(5) : 12 – 17.

สมาน อัศวภูมิ และคณะ. (2539). "แนวคิดและแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง อุบลราชธานี," *เอกสารประกอบการนิเทศการศึกษา*.

สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์. (2543). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนกรุงเทพพณิชการ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สิทธิชัย เวศสุวรรณ. (2541). *การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุดารัตน์ ไผ่พงศาวงศ์. (2543). *การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้การจัดการเรียนการสอน แบบ CIPPA MODEL เรื่อง เส้นขนานและความคล้าย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพล วังสินธ์. (2543, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). "CIPPA : รูปแบบและการดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *ข้าราชการครู*. 20(3) : 27 – 37.

สุรศักดิ์ ลิ่มมณี. (2534). *การศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุรางค์ เจริญสุข. (2540). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2536). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). *จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ที. พี. พริ้น จำกัด.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. (2544). *เบิกฟ้าพาชาวประถมศึกษานครนายก มุ่งสู่ความสำเร็จ*. นครนายก : สำนักงานฯ.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. (2544). *แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2544*. นครนายก : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542, พฤศจิกายน). "ตัวชี้ลักษณะครูที่ดีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *ลักษณะของผู้บริหารที่สนับสนุน Child-Center*. http : //www. Onec.go.th/move/news/news/nov 27b.htm.

----------. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

----------. (2543). *ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานภาคกลางเขต 8. (2541). *การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : นครนายก*. นครนายก : สำนักงานฯ.

สำเนา ศรีบุญแก้ว. (2533). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรทัย มูลคำ. (2542). *Child Centre : Storyline Method : การบูรณาการหลักสูตรและการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : ที.พี.พริ้นท์.

อภิญญา เหมระ. (2544). *การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัญชลี มัดธนู และคณะ. (2543). *รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่น้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในเขตการศึกษา 10*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการวิจัยการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

อเนก รัศมี. (2538). *การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

Grant, Barry A and Piechowski, Michael M. (1999). "Theories and the Good Toward Child-Centered Education," *Gifted Child Quarterly*. 43(1) : 4 – 12. Accession : ERIC ; EJ583757.

Ryan, Sharon Kaye. (1999). *Freedom to choose : A Post – Structural Study of Child – Centered Pedagogy in a KINDERGARTEN Classroom (Urban Education. Minority Student)*. Columbia University Teachers College.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามชุดนี้ ผู้ตอบได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะเสนอผลการวิจัยโดยส่วนรวม และขอความกรุณาจากท่านให้ตอบทุกข้อ คำตอบของท่านจะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ประสบการณ์ในการสอน

( ) น้อย (ต่ำกว่า 20 ปี)

( ) ปานกลาง (20 – 25 ปี)

( ) มาก (ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป)

2. การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

( ) ไม่เคยได้รับการนิเทศ

( ) เคยได้รับการนิเทศ 1 ครั้ง

( ) เคยได้รับการนิเทศตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

3. ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

( ) ไม่เคยเข้ารับการอบรม

( ) เคยเข้ารับการอบรม 1 ครั้ง

( ) เคยเข้ารับการอบรมตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ท่านมีการปฏิบัติแต่ละรายการมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาแต่ละรายการมากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

ระดับการปฏิบัติ

มาก หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นมาก

ปานกลาง หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นปานกลาง

น้อย หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นน้อย

ระดับปัญหา

มาก หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
0	<u>**ด้านเตรียมการสอน**</u> การวิเคราะห์เพื่อให้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม.....	.....	.....	...../...	...../...	.....	.....

จากตัวอย่างในข้อ 0 สมมติว่าท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องน้อยของระดับการปฏิบัติและทำเครื่องหมาย / ในช่องมากของระดับปัญหา หมายความว่า ด้านเตรียมการสอน ท่านมีการวิเคราะห์เพื่อให้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
	<u>ด้านเตรียมการสอน</u>						
1	การวิเคราะห์เพื่อให้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	การศึกษา สำรวจ แหล่งความรู้ที่หลากหลาย.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น บุคคล สถานที่ โสตทัศน์วัสดุต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การวางแผนการสอนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนทุกครั้ง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก ได้คิดอย่างสร้างสรรค์.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	การจัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวิธีการประเมิน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	การกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
10	การจัดเตรียมให้ผู้ปกครอง นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	การเตรียมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	การเตรียมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	การจัดห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
	<u>ด้านการสอน</u>						
16	การสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ให้เหมาะกับผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เป็นจริง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	การดูแล เอาใจใส่ ให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
19	การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
20	การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
21	การให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
22	การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในท้ายแผนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
23	การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม..	.....	.....	.....	.....	.....	.....
24	การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
25	การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเต็มที่.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
26	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
27	การบูรณาการคุณธรรม ค่านิยม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
28	การให้ผู้เรียนได้ปรึกษา หารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน.	.....	.....	.....	.....	.....	.....
29	การเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
30	การให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
31	<u>ด้านการประเมินผล</u> การประเมินผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
32	การสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
33	การประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
34	การเน้นการวัดและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
35	การประเมินจากข้อมูลที่หลากหลายเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
36	การเน้นให้นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
37	การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนสะท้อนคุณภาพของผลงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
38	การเน้นการประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมงานและการปฏิบัติจริงของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
39	การเน้นประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้.	.....	.....	.....	.....	.....	.....
40	การใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
41	การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
42	การให้ผู้เรียน ครูและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
43	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกต่อผลงานของตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
44	การเน้นการวัดประเมินผลงานผู้เรียนที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้จากวิชาต่าง ๆ..	.....	.....	.....	.....	.....	.....
45	การวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผศ. ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.มารศรี สุธานิธิ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นายไพฑูรย์ พรหมวิเชียร	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
นายสมชาย พุ่มพิมล	ศึกษานิเทศก์ 9 ฝ่ายวิจัยและประเมินผล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
นางธีระนุช รอดแก้ว	ศึกษานิเทศก์ 7 ฝ่ายวิจัยและประเมินผล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 0120 **วันที่** 9 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานิธิ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสุบิน ณ อัมพร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 0431 **วันที่** 9 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสุบิน ณ อัมพร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ 0219

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายไพฑูรย์ พรหมวิเชียร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 8 นายสมชาย พุ่มพิมล ศึกษานิเทศก์ 9 และ นางธีระนุช รอดแก้ว ศึกษานิเทศก์ 7 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสุบิน ณ อัมพร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/๐๓๐๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลองครักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่และขอให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสุบิน ณ อัมพร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0150

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประสิทธิเวช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 13 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสุบิน ณ อัมพร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644
โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0251

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดเชี่ยวโอสถ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูผู้สอนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 16 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสุบิน ณ อัมพร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644
โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๒๔๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดโพธิ์แทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 14 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสุบิน ณ อัมพร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644
โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๗๔๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 7 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสุบิน ณ อัมพร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644
โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๑๒๔๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านปากคลอง 31

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุบิน ณ อัมพร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก" โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 6 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสุบิน ณ อัมพร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644
โทรสาร. 258-4119

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสุบิน ณ อัมพร
เกิดวันที่	15 เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2504
สถานที่เกิด	อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	50/13 หมู่ 2 ถนนชลประสิทธิ์ ตำบลวังกระโจม
	อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์
	อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2519	ม.ศ. 3 โรงเรียนบุณฑริกวิทยาคาร
	อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2521	ป.กศ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
พ.ศ.2523	พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง
พ.ศ.2526	กศ.บ. (วิทยาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
	อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ.2545	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ